ISSN 1338-9025

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

Časopis Trnavskej univerzity v Trnave

2 | 2014

Čestný doktorát pre prof. Lechtu

Kórejský konzul na návšteve v Univerzitnej knižnici

Cena K. Planka študentovi PF

Vážené čitateľky a čitatelia, učitelia i študenti,

prežívame náročné a zaujímavé obdobie skúšok. Dobre sa pamätám i na toto iné moje postavenie pred rokmi. Dnes viem, že úspech i neúspech, každá udalosť, ktorú prežijeme, nám má čosi povedať. Každé stretnutie, chvíle radosti i bolesti, ale aj všedné minúty, všetko prežívame len raz a oplatí sa vždy hľadať a nájsť na nich niečo pekné. Niektoré chvíle sú mimoriadne a oslovia nás intenzívnejšie. Vraciam sa v myšlienkach k mesiacu septembru 2003 a predstavujem si, ako sa v našom štyristoročnom univerzitnom chráme, spojenom s rovnako dlhou cestou trnavskej kultúry, vedy a vzdelávania na Trnavskej univerzite, rozliehajú slová veľkého pápeža Jána Pavla II. Počuli ste, či pamätáte sa dokonca osobne, čo nám vtedy zaželal pápež...? Ak by som mal tieto slová interpretovať po svojom, povedal by som krátko, že sme dostali výzvu chrániť si vnútorne pozitívny pohľad a presvedčenie o životnej nádeji a tak ich sprostredkovať iným. Veľmi osobné slová; choďte čo najhlbšie, premýšľajte, konfrontujte sa s realitou v sebe. Žiadne pekné tradície, ale kladenie osobných otázok o zmysle vlastnej existencie a života.

Udalosti treba čítať predovšetkým vnútorným zrakom. Áno, toto je to zvláštne miesto nádeje, na ktorom nie náhodne spojila malá chvíľa pápeža a štyristoročné úsilie Trnavskej univerzity o pozdvihnutie človeka. Táto univerzita nie je jednou z mnohých iných univerzít, s ktorou môžeme nakladať podľa našej ľubovôle. Je inštitúciou, ku ktorej máme pristupovať s mimoriadnou úctou; ako k majáku, ako k pevnosti dlhodobej a vyskúšanej civilizačnej nádeje spojenej s dedičstvom transcendentna. Ako k obnovenému pokusu o návrat synergie ducha a rozumu uprostred zmäteného prostredia našej krajiny a Európy. Málokedy sme však sami disponovaní na toto myslieť...

Druhá myšlienka sa týka skutočnosti, že pápež, ktorý na tomto mieste bol, je dnes vyhlásený Cirkvou za svätého človeka. Pod tým, že je niekto svätý, si obvykle vybavujeme človeka minimálne nám časovo a priestorovo vzdialeného. Vieme azda prijímať takého svätého Ignáca z Loyoly či svätého Františka z Assisi. Ale tu nás pred niekoľkými rokmi bol navštíviť rovnako veľký človek. Možno aj preto, aby nás ubezpečil, že zachovať si osobnú nádej a chuť správne žiť uprostred problémov, nie je chimérou, ale reálnou možnosťou. Ten, kto tak v blízkej minulosti robil, môže byť dnes pre nás príkladom a možno aj duchovnou pomocou...

Tretia myšlienka sa týka bolesti, ktorú pápež prežíval vo chvíľach svojej návštevy Trnavy. Jeho stav, spôsobený parkinsonovou chorobou, bol vtedy takmer beznádejný. A predsa – práve takto nás najviac mohol povzbudiť. Dobre nás chápajúc práve pre svoju vlastnú beznádejnú osobnú, ale aj „pracovnú" situáciu, nám ukázal, ako by sme mohli ísť ďalej a hľadať úspešne nové životné východiská. Najmä trvalou nádejou a službou iným. Máme osobné alebo pracovné problémy? Zdajú sa neriešiteľnými? Zotrvajme v myšlienkach spolu s beznádejne chorým pápežom a započúvajme sa do jeho, vtedy slabého, ale nádej prinášajúceho hlasu a možno sa vrátime k našej situácii silnejší.

A napokon ešte jeden zážitok, ktorý nechcem komentovať. Mal som vtedy v mene našej ambasády pri Svätej stolici spolu s manželkou príležitosť vítať pápeža Jána Pavla II. na letisku v Ríme po návrate z Trnavy. Na moje slová: ďakujeme vám Svätý otče za vašu námahu pri návšteve Slovenska sa pápež, ohnutý až k zemi slabosťou z úplného vyčerpania, z posledných síl na malú chvíľu narovnal, oči mu zažiarili a zašepkal: Slovensko, moje drahé Slovensko...

OBSAH

Pohľadom rektora 2
Na pulze univerzity ..... 3 – 5
Čo nás teší ..... 6 – 7
Čas na interview ..... 8 – 9
Profily osobností 10
Ponad čas 11
Zo života fakúlt ..... 12 – 21
Študentská panoráma ..... 22 – 23
Keď prehovoria archívy ..... 24 – 25
Učiteľské a študentské mobility ..... 26 – 27
Ponad čas II. 28
Týždeň slovenských knižníc v UK. 29
Naša identita ..... 30 – 31

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS časopis Trnavskej univerzity v Trnave
Číslo reg. na MK SR: EV 4665/12, ISSN 1338-9025
Vydáva Trnavská univerzita v Trnave, Hornopotočná 23, 918 43 Trnava, IČO 31 825 249, č. tel.: 033/5939111
http: //www.truni.sk/, e-mail časopisu: casopis.TU@truni.sk
Predseda redakčnej rady a zodpovedný redaktor: prof. ThDr. Ladislav Csontos SJ, PhD.
Členovia RR: Mgr. Erika Juríková, PhD. Mgr. Miroslav Haľák, PaedDr. Ľubomír Rendár, PhD., Barbora Švihoríková, prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., Mgr. Marek Psota, JUDr. Miroslava Vráblová, PhD., Mgr. Martin Császár, ThDr. Cyril Šesták SJ, PhD., Bc. Petronela Lesanská, PhDr. Zuzana Martinkovičová, P. Branislav Beniač SJ.
Technický redaktor: Alžbeta Kudlová
Jazyková úprava: PhDr. Jozef Molitor
Grafická úprava: Oľga Svetlíková
Tlač: TYPI UNIVERSITATIS TYRNAVIENSIS, vydavateľstvo TU, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity a VEDY, vydavateľstva SAV
Periodicita vydávania: štvrťročne
Dátum vydania periodickej tlače: jún 2014, ročník: tretí

Partnerská návšteva v Scrantone

Delegácia našej univerzity vedená rektorom prof. doc. JUDr. Marekom Šmídom, CSc. navštívila partnerskú univerzitu v USA **The University of Scranton**, ktorá sa nachádza v štáte Pennsylvánia. Oblasť naokolo mestečka Scranton bola od začiatku minulého storočia miestom, kde mnoho Slovákov našlo prácu v baniach na čierne uhlie. V neďalekej dedinke Wilkes Barre pôsobil katolícky kňaz a vynálezca Jozef Murgaš, priekopník **bezdrôtovej** telegrafie.

Návšteva v Scrantone bola už druhou v ostatných rokoch. Cieľom návštevy bolo prediskutovať možnosti posilnenia jezuitskej integrity vo výučbe na našej univerzite a tiež zapojenie všetkých fakúlt do spolupráce, ktorá je zastrešená dohodou o vzájomnej spolupráci medzi univerzitami. Dekan Teologickej fakulty, pripravil pred cestou pôdu na stretnutia s predstaviteľmi jezuitskej komunity na scrantonskej univerzite.

Výsledkom cesty bolo bližšie spoznanie možností formovania osobnosti študenta založenej na tradícii jezuitského prístupu k vzdelávaniu. Trnavská univerzita sa hlási k odkazu starobylej Universitas Tyrnaviensis, ktorú založili jezuiti na rovnakých princípoch, môže obnovenie tohto odkazu prispieť k formovaniu špecifického posolstva pre našich študentov, učiteľov a zamestnancov. Pomoc pri rozvíjaní tejto identity univerzity, ktorú ponúkol prezident (rektor) Univerzity v Scrantone, s vďakou privítal rektor Trnavskej univerzity. Bolo dohodnuté, že v priebehu tohto roku sa uskutoční medzinárodná konferencia na tému posilňovania jezuitskej identity našej univerzity. Jej organizáciou sa zaviazal ThLic. Miloš Lichner SJ, ThD, dekan Teologickej fakulty. Obe univerzity ustanovia koordinačné výbory, ktoré sa budú sústavne zaoberať rozvíjaním jednotlivých krokov spolupráce. Na našej univerzite bude prácu výboru pre spoluprácu riadiť rektor. Jednotlivé fakulty navrhnú zástupcov pre prácu v tomto výbore. Bolo dohodnuté, že fakulty umožnia svojim študentom spoluprácu medzi študentmi oboch univerzít. Pobyty študentov a učiteľov sa môžu hradiť z grantov, ktoré sú ponúkané na oboch stranách. V priebehu roku sa uskutoční návšteva University of Scranton predstaviteľov ďalších fakúlt našej univerzity.

prof. MUDr. Martin Rusnák, CSc.

Nezávislé kresťanské odbory na Trnavskej univerzite

Nezávislé kresťanské odbory Slovenska (NKOS) sú otvoreným odborovým združením založeným na kresťanských princípoch, Sociálnom učení Cirkvi, demokracii a humanizme, združením prístupným všetkým, ktorí si vážia hodnoty vyplývajúce z týchto princípov, uchovávajú úctu k iným názorom, rešpektujú pluralitnú demokratickú spoločnosť a dôstojnosť každého človeka. Súčasťou pracovného a spoločenského života našej univerzity sú aj Nezávislé kresťanské odbory Slovenska, ktoré sú partnerom vedenia našej univerzity. Medzi hlavné odborové práva patrí prerokovanie zamestnanosti, organizačných zmien, zastúpenie na konkurzoch, príprava kolektívnej zmluvy a sociálneho fondu. Patrí sem tiež kontrolná činnosť odborov, v ktorej zastupujú odbory všetkých zamestnancov, teda aj nečlenov NKOS.

Zväz pracovníkov školstva a vedy NKOS je organizáciou s vlastnou právnou subjektivitou, ktorý je v dobrovoľnom zväzku s inými kresťanskými odborovými zväzmi v odborovej centrále NKOS. Členom tohto zväzu je aj **Základná organizácia Nezávislých kresťanských odborov Slovenska pri Trnavskej univerzite v Trnave**. Za predsedníčku Základnej organizácie bola zvolená PhDr. Kristína Huttová, pracovníčka rozpočtu, tel. č. 5939304, mail kristina.huttova@truni.sk. Členmi výboru sú Mgr. Jana Kováčová a Katarína Tothová. Prihlášky za člena NKOS nájdete na stránke univerzity v kolónke združenia a zväzy.

B. Chmelík

Rektor univerzity poskytol rozhovor Vatikánskemu rozhlasu

Rozhovor Slovenskej redakcie Vatikánskeho rozhlasu s **prof. doc. JUDr. Marekom Šmidom, PhD**., rektorom Trnavskej univerzity v Trnave, nájdete v archíve Rádia LUMEN, relácia Rádio Vatikán – Slovenské vysielanie dňa 15. apríla 2014 (od 2:30 do 14:05 min.): http://www.lumen.sk/relacie/spravodajstvo/radio-vatikan-slovenske-vydanie.html.

Účastníčkou relácie bola aj študentka Teologickej fakulty Trnavskej univerzity Helena Lukianová.

kancelária rektora

Nové zmluvy o spolupráci

Dňa 1. apríla 2014 uzatvoril prof. doc. JUDr. Marek Šmid, PhD., rektor Trnavskej univerzity v Trnave, zmluvu o spolupráci s Pápežským východným inštitútom v Ríme, na čele ktorého je rektor P. James McCann, S. J.. Ďalšiu významnú zmluvu o spolupráci podpísali 17. apríla 2014 rektor Trnavskej univerzity v Trnave a prof. Carlo Nanni, rektor Univerzity Salesiana v Ríme (na obr.).

Obe zmluvy sú dôležitým prostriedkom podpory významných európskych vzdelávacích a vedeckých inštitúcií a vytvárajú rozsiahle možnosti na spoluprácu

a mobility študentov a učiteľov Trnavskej univerzity v Trnave. Na oboch uvedených univerzitách sa už v súčasnosti táto spolupráca a mobility realizujú.

Adriana Krupová

Záver akademického roka v UPeCe

Záver akademického roka sa nesie tradične v očakávaní, alebo aj neočakávaní skúšok, zápočtov, odovzdávania záverečných prác, štátnic a iných „radostí“ študentov.

30. apríla nás navštívil režisér Peter Weinciller. Porozprával o tajoch umenia, naučil nás nové interaktívne hry a pozval na predstavenie. Teatro Colorato zahralo 15. mája predstavenie mladých profesionálnych divadelníkov z Bratislavy, s názvom **Ó SLÁVA HVIEZD Ó SLÁVA**. Ide o nevšedné divadelné spracovanie Hviezdoslavových balád, plné spevu, živej cimbalovej hudby a energických výkonov hlavných protagonistiek.

8. mája sme „výletovali“ v Trenčíne. Videli sme tamojšie UPC a putovali sme na Skalku, miesto sv. Andreja – Svorada a sv. Benedikta.

21. mája sme sa tešili z prítomnosti o. Karola Lováša, alias brata Šavla, kňaza, redaktora, publicistu, ktorý moderným mediálnym jazykom sprostredkúva staré a večné pravdy o Bohu.

21. – 22. mája sme privítali v Trnave o. biskupa Galisa a všetkých slovenských kaplánov UPC v Trnave.

Slávnostné poďakovanie za uplynulý rok Te Deum bolo s o. arcibiskupom Jánom Oroschom 11. júna. Posledná sv. omša bude 15. júna. Stretneme sa znova 5. októbra. Pridávame bonus na zaver: chystáme výlet a púť do Talianska v termíne 26. 9. – 5. 10. 2014. Viac informácií na: www.upece.sk.

Branislav Beniač

Dvakrát o Trnavskej univerzite

Slovensko za život

Zhromaždenie občanov, asi tisíc, konané v rámci akcie ***Slovensko za život*** sa v Trnave uskutočnilo 6. apríla v rámci *Dňa počatého života*, ktorý pravidelne pripravuje 47 organizácií združených vo Fóre života, ktorého členom je aj Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce.

Na požiadanie organizátorov v programe vystúpil s príhovorom prof. Bohumil Chmelík. Predstavil Preambulu Štatútu Trnavskej univerzity, v ktorej sa hlásime ku ochrane života od počatia po prirodzenú smrť. Informoval tiež o pro life konferenciách OCHRANA ŽIVOTA. Priblížil minuloročnú akciu venovanú mnohodetným rodinám a vyslovil pozvanie na tohtoročnú XV. konferenciu zameranú na novosti v ochrane života od počatia.

Etické sympózium GAM

Gymnázium Angely Merici v Trnave uviedlo 30. apríla 5. ročník etických sympózií nazvaných *Cogito ergo sum.* Študentské prezentácie hľadali odpoveď na večnú otázku *„Quo vadis?, alebo odkiaľ a kam“*. S prednáškou približujúcou totalitné režimy 20. storočia vystúpil Mgr. František Neupauer, PhD., predseda OZ Nenápadní hrdinovia a zakladateľ Múzea zločinov a obetí komunizmu. Prof. B. Chmelík do úvodného otváracieho prejavu zaradil aj informáciu o Trnavskej univerzite ako univerzite hlásiacej sa ku kresťanským koreňom, ktorá obhajuje ochranu života. *(-k.)*

Zahraniční diplomati na Trnavskej univerzite

Trnavská univerzita zaznamenala v ostanom čase dve zaujímavé a vzácne návštevy zo zahraničia.

28. apríla sme privítali amerického diplomata Paula Hackera (obr.), ktorý sa po 20 rokoch prišiel pozrieť na Slovensko a predstaviť svoju knihu *Slovensko 1990 – 1993. Spomienky amerického diplomata.*

Paul Hacker v roku 1990 otváral na Slovensku americký konzulát a počas svojho pôsobenia vybudoval funkčný diplomatický úrad. Svoj pobyt opísal v spomínanej publikácii. Celú jednu kapitolu venoval aj Trnavskej univerzite v časoch jej turbulentných začiatkov. Na stretnutí so študentmi a zamestnancami Trnavskej univerzity sa

Slovo čitateľom

Uvedomujeme si, že štvrťročná periodicita nášho časopisu vytvára určité časové obmedzenia. Pre zvýšenie informovanosti a čitateľnosti časopisu pre všetkých, a to nielen na našej univerzite, hľadáme dopisovateľov, informátorov, fotoamatérov, spolupracovníkov. Naša výzva smeruje aj k študentom – čakáme študentsky kritické poznámky, články, blogy, básne ... na e-mailovej adrese časopis.TU@truni.sk

Aj malá správa môže obohatiť, upozorniť, pozvať.

Vaša redakčná rada Universitas Tyrnaviensis

prihovoril takmer bezchybnou slovenčinou, ktorú si neustále pestuje. Je to zatiaľ jediný diplomat, ktorý vydal písomné svedectvo z obdobia kreovania ponovembrovej občianskej spoločnosti.
Ďalším významným hosťom, ktorý nás poctil svojou návštevou bol konzul Kórejskej republiky Byeong-ho Lee. Spolu so zamestnankyňou kórejského veľvyslanectva Kim Hyungju si prezreli univerzitnú knižnicu a odovzdali knižný dar od vlády Kórejskej republiky, ktorý obsahuje publikácie z dejín a reálií Kórei, ako aj beletristické diela významných kórejských autorov.
Publikácie sú preložené do anglického jazyka a sú k dispozícii používateľom univerzitnej knižnice.

Zuzana Martinkovičová

KAAD – nemecké katolícke štipendium

Skratka KAAD predstavuje **Katholischer Akademischer Auslander-Dienst**, organizáciu, ktorá pre postgraduálnych študentov, vysokoškolských pedagógov a vedcov poskytuje služby nemeckej Katolíckej cirkvi. Okrem štipendijnej podpory organizuje vzdelávacie akcie, osobné odborné vedenie, ako aj duchovné stretnutia. Absolventi štúdia sa stávajú členmi KAAD Alumni, ako aj Klubu štipendistov KAAD zo Slovenska.
Podkladmi k žiadosti sú okrem životopisu, motivačného listu a odporučenia pedagóga,
pretože ide o katolícku štipendijnú organizáciu, aj odporučenie od duchovného farnosti. KAAD vyžaduje pripojiť akceptačný list z nemeckej univerzity. Uzávierka žiadostí je 30. júna a 15. januára.
Adresa: Katholischer Akademischer Auslander-Dienst 53129 Bonn, Hausdorffstr. 151. Potrebné informácie nájdete na e-mailovej adrese: zentrale@kaad.de

Bohumil Chmelík

Rektor TU členom Národného konzultačného panelu

Minister školstva, vedy, výskumu a športu SR vymenoval prof. doc. JUDr. Mareka Šmida, PhD., rektora Trnavskej univerzity v Trnave, za člena **Národného konzultačného panelu „Kultúrne dedičstvo v kontexte globálnych zmien“**, ktorého úlohy sú najmä:
poradenská činnosť v súvislosti s plnením úloh vyplývajúcich z účasti SR v iniciatíve členských štátov EÚ „Kultúrne dedičstvo a globálna zmena – nová výzva pre Európu“; poradenská činnosť v oblastiach zadefinovaných Strategickou výskumnou agendou Spojených projektov (JPI) v oblasti „Kultúrne dedičstvo a globálna zmena – nová výzva pre Európu“;
poskytovanie informácií o aktivitách v súvislosti s výskumom kultúrneho dedičstva v SR a poskytovanie námetov pre medzinárodnú spoluprácu v tejto oblasti;
poskytovanie námetov pri tvorbe stratégie SR vo výskume hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva.

Adriana Krupová

Patrik Herman predstavil na Trnavskej univerzite projekt Štvorlístok deťom

Moderátor Televízie Markíza Patrik Herman navštívil Fakultu zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity v Trnave. V univerzitných priestoroch prezentoval projekt Občianskeho združenia Štvorlístok deťom. Združenie vzniklo v apríli 2008, avšak Patrik Herman myšlienku tohto tábora realizuje už od roku 1999. Predstaviteľmi projektu sú Patrik Herman a Vladimír Maňka (poslanec Európskeho parlamentu). Hlavným cieľom projektu je zrealizovať letný tábor pre deti zo sociálne slabých rodín, siroty, polosiroty a taktiež týrané deti. Dôležité je počas letného tábora na chvíľu vymaniť deti z prostredia smútku, nedostatku a problémov. Patrik Herman zdôraznil fakt, že je dôležité, aby deti zabudli na smutné zážitky a na „dospelácke“ povinnosti. Mnoho detí vykonáva manuálnu prácu v snahe zlepšiť sociálnu situáciu rodiny, či starostlivosť o zdravotne postihnutého rodiča. V súčasnosti, žiaľ, je u nás mnoho detí, ktoré žijú v sociálne slabších rodinách (staré a obnosené i chýbajúce oblečenie a obuv, odriekanie v stravovaní a pod.). Jedným z motívov tábora je ukázať deťom, že život môže vyzerať aj inak. Všetkých, ktorí sa zúčastnili na stretnutí s Patrikom Hermanom, oslovil jeho entuziazmus a erudovanosť v spojitosti s projektom, ako aj empatický prístup k problematike sociálneho cítenia. V projekte je veľký kus filantropie, ktorý odovzdáva ako posolstvo práve Patrik Herman. Celé stretnutie prebiehalo v priateľskej atmosfére. Na FZaSP pedagógovia i študenti prejavili záujem zúčastniť sa na projekte. Všetci sme radi, že sme sa pridali a pomôžeme. Veľmi sa tešíme na ďalšiu spoluprácu a stretnutia.

Andrea Bratová

Čestný doktorát pre prof. Viktora Lechtu

Dňa 9. mája 2014 rektor Univerzity Eötvösa Loránda v Budapešti, prof. Mezey Barna, udelil titul doctor honoris causa prof. Viktorovi Lechtovi z Katedry pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave. Slávnostnej ceremónii predchádzalo slávnostné odhalenie sochy zakladateľa Trnavskej univerzity Petra Pázmaňa pred budovou rektorátu ELTE.

Prof. Lechta sa zaslúžil o inštitucionalizáciu a systematizáciu univerzitnej prípravy logopédov na Slovensku. V r. 1991 založil *Katedru logopédie* na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave, ktorú viedol až do r. 2006. V r. 2000 založil *Katedru klinickej logopédie* na SZU v Bratislave, ktorú viedol do roku 2008. V období 2003 – 2008 bol vedúcim prvého *Centra pre dysfluencie* v SR. Poznatky z vlastnej logopedickej školy a skúsenosti z praxe odovzdával aj ako hosťujúci profesor na viacerých zahraničných univerzitách: Univerzita Eötvösa Loránda v Budapešti, Viedenská univerzita vo Viedni, Pedagogická univerzita v Krakove. V rokoch l995 – 1997 bol členom riadiacej skupiny Európske fórum pre postgraduálne vzdelávanie špeciálnych pedagógov, ktorú koordinovala Európska asociácia pre špeciálnu a liečebnú výchovu.

Vedeckovýskumná orientácia prof. Lechtu je zameraná najmä na koncepčné otázky súvisiace s budovaním logopédie ako vedného odboru. Zaviedol a rozpracoval syndróm narušeného koverbálneho správania; koncepciu narušenej komunikačnej schopnosti ako základného termínu v logopédii; ako prvý v česko-slovenskej logopédii upriamil pozornosť na pragmatickú rovinu jazyka; rozpracoval koncepciu symptomatických porúch reči u detí s postihnutím; otázky vývinu a rozvíjania reči; východiská a koncepciu logopedickej diagnostiky a terapie; dejín špeciálnej pedagogiky na Slovensku a v stredoeurópskom kontexte a perspektívy jej ďalšieho vývoja. V ostatných rokoch sa venuje aplikácii konceptu inkluzívnej pedagogiky v strednej Európe. Doteraz vyškolil 11 doktorandov. Je autorom a zostavovateľom 16 monografií v zahraničí a 10 monografií v SR, editorom viacerých vedeckých zborníkov doma i v zahraničí, doteraz publikoval vyše 150 vedeckých článkov.

V prípade významných osobností máme pocit, že nie je možné vykonať všetko to, čo v danom čase vykonali. To je práve prípad prof. Lechtu. Vážený pán profesor, v mene svojom aj v mene kolegov ti blahoželám k tvojmu oceneniu. Želám ti pevné zdravie a ešte veľa úspechov v osobnom aj pracovnom živote. Vivat academia, vivant professores!

Blanka Kudláčová

Ocenenie najlepších

Rektor Trnavskej univerzity v Trnave, v zmysle smernice na ocenenie zamestnancov Trnavskej univerzity za mimoriadne výsledky vo vedeckej, výskumnej a umeleckej činnosti ocenil nasledujúcich desať zamestnancov fakúlt.

Za vynikajúce výsledky v publikačnej činnosti

- prof. JUDr. Helenu Barancovú, DrSc. z Právnickej fakulty,
- doc. Mgr. Andreja Démutha, PhD. z Filozofickej fakulty,
- PhDr. Juraja Jančoviča, PhD. z Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce,
- doc. PhDr. Rastislava Nemeca, PhD. z Teologickej fakulty a
- doc. PaedDr. Pavla Prokopa, PhD. z Pedagogickej fakulty.

Za vynikajúce výsledky vo vedeckých projektoch

- prof. JUDr. Helenu Barancovú, DrSc. z Právnickej fakulty,
- prof. ThDr. Ladislava Csontosa SJ, PhD. z Teologickej fakulty,
- Mgr. Eriku Juríkovú, PhD. z Filozofickej fakulty,
- prof. MUDr. Martina Rusnáka, CSc. z Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce a
- doc. PaedDr. Kristínu Žoldošovú, PhD.z Pedagogickej fakulty.

Ich prínos pre univerzitu v oblasti vedy v roku 2013 bol 262 489 €, blahoželáme im.

Ladislav Csontos SJ

Cena Karola Planka pre študenta Právnickej fakulty

Dňa 13. apríla 2014 v Bratislave odovzdal minister spravodlivosti Slovenskej republiky Tomáš Borec literárnu Cenu Karola Planka za rok 2013. Ide o prestížnu cenu, ktorá sa každoročne udeľuje za publikačnú a literárnu činnosť v časopise Justičná revue. Cena Karola Planka bola ustanovená rozhodnutím redakčnej rady časopisu Justičná revue ako spôsob verejného ocenenia autora, ktorý publikuje v tomto časopise a ktorého príspevok priniesol v ostatnom uzavretom ročníku nové a zároveň podnetné pohľady na právnu prax.

Z radov študentov udelila redakčná rada časopisu v rámci štrnásteho ročníka odovzdávania tejto ceny Bc. Martinovi Bakovi, študentovi 2. ročníka magisterského študijného programu v dennej forme právnickej fakulty, (na obr. prvý zľava) za článok *O účinkoch odstúpenia od zmluvy o prevode nehnuteľnosti*, ktorý bol uverejnený v Justičnej revue číslo 8-9/2013, v rubrike Adspirantes legum.

Adam Keseg
viceprezident ELSA Trnava

Ukrajinci na Ukrajine po slovensky

Na pozvanie ukrajinských kolegov sa v dňoch 5. – 8. mája zúčastnili Juraj Hladký a Andrej Závodný z Katedry slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity TU na medzinárodnej vedeckej konferencii Slovakistika na Ukrajine. 20. výročie od svojho vzniku si totiž pripomína slovenská filológia ako samostatný učebný odbor na Užhorodskej národnej univerzite a zároveň jediný akreditovaný odbor tohto druhu na Ukrajine. Hoci kvôli vojenskému konfliktu na východe krajiny do Užhorodu pricestovalo menej hostí, ako sa predpokladalo, konferenciu hostia zo Slovenska hodnotili ako veľmi prospešnú a podnetnú. J. Hladký a A. Závodný, ktorí dlhodobo spolupracujú s jazykovedcami z Užhorodu, Kyjeva a Černovíc, predniesli referát o slovansko-slovenských kulturologických fenoménoch v historickej toponymii z územia Žitného ostrova, ktoré sa prekrývajú a interpretačne dopĺňajú aj so starým jazykovým materiálom tohto druhu z Ukrajiny. Okrem toho na požiadanie zorganizovali pre študentov slovakistiky vydarený dvojhodinový workshop o slangu a argote v slovenských väzniciach, ktoré v ostatných rokoch skúma J. Hladký vo väznici v Leopoldove.

Užhorodská slovakistika vychováva učiteľov slovenčiny v národnostne zmiešanom Zakarpatsku, ale aj tlmočníkov či prekladateľov a v súčasnosti je slovakistika vyhľadávaný odbor aj pre očakávané geopolitické

zmeny, súvisiace s približovaním sa krajiny k Európskej únii. Na konferencii okrem jazykovedcov a literárnych vedcov z Ukrajiny, Slovenska a Chorvátska sa zúčastnili aj zakladateľ užhorodskej slovakistiky uznávaný slovakista a slavista Pavlo Čučka a prvý lektor slovenského jazyka a kultúry Jaroslav Džoganík. Predstavitelia slovenskej diplomatickej misie na Ukrajine odovzdali súčasnej vedúcej katedry slovenskej filológie Svitlane Pachomovovej, ktorá pred niekoľkými rokmi prednášala aj na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity, Striebornú plaketu za 20-ročný rozvoj slavistiky a slovakistiky na Ukrajine, rozvoj ukrajinsko-slovenských medzikultúrnych a medzietnických vzťahov a prezentáciu Slovenskej republiky v zahraničí. *„Kolegovia z užhorodskej slovakistiky napĺňajú v ťažkej ekonomickej a dnes aj politickej situácii vzácne poslanie, pretože sa usilujú byť v prirodzenom kontakte aj so slovenskou menšinou a podporovať základné školy, kde sa vyučuje slovenčina,“* povedal A. Závodný po návšteve základnej školy v obci Storožnica, kde študujú najmenší Slováci.

(berec)

univ. prof. PhDr. Ladislav Požár, CSc.

Vedúci oddelenia psychologických disciplín Katedry pedagogických štúdií Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave je jedným z najvýznamnejších slovenských predstaviteľov v oblasti psychológie. Zaslúžil sa o založenie novej vedeckej disciplíny na Slovensku –všeobecnej patopsychológie, a zároveň je zakladateľom vedeckej disciplíny psychológie ľudí so zrakovým postihnutím, za čo mu bolo v rámci oceňovania „Vedec roka SR 2006" udelené čestné uznanie.

Je autorom viacerých vedeckých a odborných monografií, napísal vyše sto vedeckých a odborných štúdií uverejnených doma aj v zahraničí. Pôsobil na Vysokej škole pedagogickej v Bratislave, po jej zrušení na Katedre psychológie FF Univerzity Komenského, po založení Katedry patopsychológie a sociálnej patológie PdF UK (so sídlom v Trnave) bol jej vedúcim 25 rokov. Dlhé roky bol členom Vedeckej rady PdF UK a PdF TU. V súčasnosti je členom Vedeckej rady Fakulty psychológie Paneurópskej vysokej školy v Bratislave, členom redakčnej rady časopisov EFETA a Psychológia a patopsychológia dieťaťa. Je aj členom akadémie pedagogických a sociálnych vied v Moskve.

Pán profesor, čo Vás v živote inšpirovalo venovať sa odborne psychológii?

Na začiatku som bol obyčajný robotník. Jedného dňa sa mi naskytla príležitosť pracovať na internáte pre pracujúcich robotníkov. Súhlasil som a nastúpil som na toto miesto. Spočiatku som si myslel, že to bude jednoduché, no po krátkom čase som zistil, že to vôbec nie je jednoduché. Začal som sa preto zaujímať o psychológiu, ktorú som pokladal za dôležitú pre vykonávanie tejto práce. Rozhodol som sa urobiť si maturitu, ktorú som ako robotník nemal. Za 11 mesiacov som si ju aj urobil. Učitelia ma po maturite presviedčali, aby som išiel ďalej študovať matematiku, ale to som nechcel. Nakoniec ma presvedčili a prihlásil som sa do Olomouca na štúdium matematiky a fyziky. Profesor Emil Holas, ktorý ma na tejto škole učil, mi odporučil, aby som sa začal venovať psychológii, ktorá mi išla. A tak som začal v Leningrade (dnešnom Petrohrade) študovať pedagogiku a psychológiu. Počas štúdia do môjho života zasahovali mnohí známi psychológovia. Najviac ma oslovili práce vynikajúceho psychológa L. S. Vygotského. Avšak zoznámiť sa s ním sa mi už nepodarilo, no zoznámil som sa s jeho dcérou a s ďalšími významnými psychológmi až po skončení môjho štúdia. Išlo najmä o profesorov B. F. Lomova, V. V. Davydova a A. L. Leontjeva – vtedajšieho dekana Fakulty psychológie Moskovskej štátnej univerzity.

Ktorá oblasť psychológie Vás oslovila najviac a prečo?

Ako som už spomínal, spoznal som sa s mnohými významnými, hlavne ruskými psychológmi, ktorí ma veľmi inšpirovali. Po skončení štúdia každý študent dostal prácu, no tam, kde mu vybrali. Dostal som na výber medzi Košicami a Bratislavou. Vybral som si Bratislavu, pretože bola bližšie. Tam som nastúpil na Vysokú školu pedagogickú a po jej zrušení som prešiel na Katedru psychológie FF UK. V r. 1967 ma doc. Bažány pozval pracovať do Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie, ktorý založil v r. 1964. A v r. 1968 som prešiel do dnes už neexistujúceho Inštitútu špeciálnej a liečebnej pedagogiky, ktorý vznikol takisto z iniciatívy doc. Bažányho. Bol pri Filozofickej fakulte. Jeho súčasťou bola aj Katedra patopsychológie a sociálnej patológie, dnes premenovaná na Katedru psychológie a patopsychológie, ktorú od jej založenia viedol M. Bažány. V roku 1970 som sa stal aj dlhodobým vedúcim katedry. Po zmene režimu sa

doc. Bažány stal dekanom Pedagogickej fakulty UK, jej súčasťou je dodnes aj spomínaná Katedra psychológie a patopsychológie.

Na čo sa nedá zabudnúť počas Vášho štúdia až po menovanie za profesora? Aká situácia sa najviac zapísala do Vašej pamäti?

Počas môjho štúdia v Rusku sa nedá zabudnúť na jednu profesorku, na ktorej meno si neviem spomenúť, ale robievala s nami Pavlovovské pokusy priamo v triede na zvieratách. Táto profesorka bola kedysi asistentkou samotného I. P. Pavlova. Dostal som sa aj do zoologickej záhrady v Suchumi, kde som mohol vidieť priamu prácu so šimpanzmi, čo sa mi veľmi páčilo. Taktiež nemôžem zabudnúť na štátne skúšky, po ktorých som hneď utekal do kvetinárstva po kyticu na sobáš. Totiž, v ten istý deň som štátnicoval aj som sa ženil. Nezabudnuteľný je aj môj krátkodobý prednáškový pobyt na univerzite v Ulan-Ude v ruskom Buriatsku, ktorý som absolvoval spolu so spomínaným prof. Davydovom. V rámci tohto pobytu nás kolegovia z Ulan-Ude zaviezli na jazero Bajkal. Hoci bol iba máj, neodolal som a vykúpal som sa v tomto priezračne čistom jazere.

Prečo ste si zvolili psychológiu zameranú práve na prácu so zdravotne postihnutými študentmi?

Začal som pracovať na spomínanom inštitúte a tam som sa dostal k tejto problematike bližšie. Najprv som sa zaujímal o zrakovo postihnutých a neskôr som sa začal zaujímať aj o iné postihnutia a prácu s týmito ľuďmi. V čase svojho pôsobenia v Bratislave som mal možnosť počas mojej pracovnej cesty do Moskvy krátko pracovať so 4 študentmi, ktorí boli slepo-hluchí. Prednášal som im tak, že som písal na počítači a k nim sa informácie dostávali formou Braillovho písma. Oni naopak písali na Pichtovom písacom stroji a mne sa to na monitore zobrazovalo v klasickom písme. A takto prebiehalo moje prednášanie. S jedným z týchto študentov som mal bližší kontakt a doteraz si píšeme. Ide o A. V. Suvorova, DrSc., ktorý je veľmi známym profesorom psychológie, dokonca aj v USA, kde dostal čestný doktorát. Zapôsobilo na mňa, že aj takíto ľudia dokážu toho dosiahnuť veľa.

V minulosti ste sa zúčastňovali na Športových dňoch TU v stolnom tenise – prezradíte nám niečo o svojej športovej minulosti?

Moja vášeň k stolnému tenisu sa začala, keď som sa raz plavil loďou po Čiernom mori. Dali sme si s priateľmi stávku – spočívala v tom, kto najviac vydrží hrať. A ja som neprestal hrať, všetci sa striedali a vypadávali a ja som stále hral. Ešte donedávna som hral, ale musel som kvôli zdravotným problémom s tým už skoncovať. Je tu ešte jeden šport, o ktorom málo ľudí vie, že som sa mu venoval. Bol som vášnivý horolezec a dokonca som získaj aj ocenenie. Dostal som sa aj na 4 515 m vysokú horu Antonína Zápotockého v Kirgizsku, v pohorí Ťan-Šan, a to bol pre mňa nezabudnuteľný zážitok. Zdolal som aj niekoľko vrchov na Kaukaze.

Športovali ste v minulosti aj súťažne? Vlastníte aj dajaké víťazné trofeje?

Okrem malých zo stolného tenisu som najviac pyšný na tú, ktorú som získal za horolezectvo. Bolo to naozaj namáhavé a nie jednoduché, a preto som rád, že som to dokázal. Zúčastnil som sa aj na turnaji v stolnom tenise v Bratislave, kde naše družstvo z Katedry psychológie a patopsychológie zvíťazilo. Tak to je ešte taká drobná výhra.

Čomu sa venujete vo voľnom čase najradšej?

Mám rád prírodu, preto veľa času trávim v lese. Tiež rád čítam knihy, hlavne tie, ktoré sú zamerané na psychológiu, čiže viac-menej odbornú literatúru.

Pán profesor, čomu by ste pripísali prvoradé miesto vo svojom živote?

To je veľmi ťažká otázka, ale som veľmi rád, že som sa spoznal počas môjho štúdia s veľmi významnými ľuďmi, ktorí do istej miery ovplyvnili môj život. Moje prvé miesto patrí tomu, že som získal vzdelanie a že som sa oženil.

Ako znie váš odkaz pre študentov Trnavskej univerzity?

Môj odkaz pre študentov znie, aby si vážili vzdelanie a nebrali to tak, že študujú len pre akýsi papier. Aby si vážili aj svojich učiteľov. Život na vysokej škole je krásny a treba si ho poriadne vychutnať. Netrápiť sa nad tým, ak sa niečo nepodarí, ale ísť stále vpred. Nehovoriť si, že to, čo sa učím, v živote nevyužijem a prečo sa to učím... Lebo v živote prídu situácie, v ktorých využijeme to, čo sme sa naučili – tak ako napríklad ja tú matematiku.

Ak by ste mali vaše životné krédo zhrnúť do jednej výstižnej vety, ako by znela?

S pribúdajúcim vekom začína človek bilancovať svoj život. A nazdávam sa, že zmyslom života je byť ľudský. Vážiť si na sebe i na druhých to dobré, čo sme urobili, a snažiť sa napraviť chyby, ktoré sme urobili. Dôležité je *konať dobro tu a teraz*. Máme na to príležitosť každý deň, využime ju.

Za rozhovor ďakuje
Barbora Švihoríková

prof. PhDr.

Pavol Petruf, DrSc.

významný odborník

v oblasti medzinárodných vzťahov 20. storočia

Prof. Pavol Petruf, ktorý dosiahol vďaka svojim výskumom a početnej publikačnej činnosti uznanie v oblasti dejín medzinárodných vzťahov 20. storočia v celoeurópskom meradle, je výraznou osobnosťou na poli slovenskej vedy.

Narodil sa 21. júna 1946 v Markušovciach, okres Spišská Nová Ves. Po absolvovaní Strednej všeobecnovzdelávacej školy pôsobil jeden rok ako učiteľ na základnej škole. Od roku 1965 študoval na Filozofickej fakulte Komenského univerzity v Bratislave odbor dejepis v kombinácii s francúzskym jazykom. Znalosť viacerých svetových jazykov mu pri jeho zahraničných študijných a prednáškových pobytoch výrazne pomohla.

Prof. Petruf pôsobí od roku 1971 nepretržite až dodnes v Slovenskej akadémii vied, kde obhájil najskôr dizertačnú prácu na tému *Taliansko-etiópsky konflikt v základoch druhej svetovej vojny* (1974) a neskôr kandidátsku dizertačnú prácu s názvom *Marshallov plán – súčasť boja dvoch svetových spoločenských sústav*, za ktorú mu bol udelený titul kandidáta vied (1981). Po úspešnej habilitácii na Univerzite Komenského v Bratislave mu v roku 1997 bol udelený titul docenta a o rok neskôr ho po inauguračnom konaní na Filozofickej fakulty Trnavskej univerzity prezident republiky vymenoval za profesora v odbore slovenské dejiny.

Od roku 1995 pán profesor prednáša študentom histórie a politológie na Trnavskej univerzite, kde pôsobí aj vo funkcii garanta. Počas tohto obdobia viedol množstvo bakalárskych, magisterských i dizertačných prác. Istý čas zastával funkciu predsedu celoslovenskej Odborovej komisie doktorandského štúdia pre študijný odbor všeobecné dejiny. Svojich študentov vedie k práci s rôznymi druhmi pramenných materiálov. Zároveň im zdôrazňuje, že každý odborný text má byť prínosný nielen po stránke obsahovej, ale i literárnej.

Publikačná činnosť pána profesora je bohatá a mnohostranná. Predstavuje širokú paletu vedeckých a odborných prác od monografií a vedeckých štúdií, cez učebné texty, odborné články, recenzie, posudky, riešenia grantových úloh až po zostavovateľskú činnosť. Aj keď sú hlavným ťažiskom jeho vedeckého výskumu a publikačnej činnosti medzinárodné politické vzťahy, sústreďuje sa predovšetkým na vzťahy Československa, resp. Slovenska s Francúzskom. Počas svojej dlhoročnej praxe, v rámci pracovných pobytov v domácich i zahraničných archívoch, zhromaždil prof. Petruf bohatú zbierku dokumentov k politickým vzťahom európskych krajín k Československu, resp. Slovensku, ktoré na Slovensku neboli publikované.

Prof. Petruf napísal viac ako 150 odborných prác, z ktorých je takmer 50 zaevidovaných v databáze Web of Science a Scopus. Na svoje vedecké práce *Príprava povojnovej spojeneckej zmluvy medzi Česko-Slovenskom a Francúzskom* (1992), *Vydanie Jozefa Tisu a niektorých ďalších prominentov slovenského štátu do rúk československých orgánov* (1992), *Marshallov plán* (1993), *USA a studená vojna* (1985), *Taliansko-etiópska vojna 1935 – 1936* (2000), *Politické vzťahy medzi Francúzskom a Československom a Francúzskom a Slovenskom (1939 – 1948)* a najnovšie v roku 2012 publikoval monografiu *Politické vzťahy medzi Francúzskom a Československom a Francúzskom a Slovenskom (1939 – 1948)* eviduje veľké množstvo ohlasov, a to hlavne v zahraničnej literatúre.

Na požiadanie francúzskej strany pripravil monografiu o slovenských dejinách, ktorá vyšla pod názvom *La Slovaquie* v roku 1998 v Paríži. Okrem písania odborných textov profesor Petruf pripravil pre slovenského čitateľa niekoľko prekladov z francúzštiny, napr. *Dejiny sveta* (v spolupráci s B. Ferenčuhovou), ako aj dve práce Jeana Imberta *Proces s Ježišom* a *Trest smrti*.

Prof. Petruf je členom slovensko-rumunskej komisie historikov, redakčnej rady Historického časopisu, časopisu História a zborníka Studia historica Tyrnaviensia. Prednášal na známych európskych univerzitách – napr. na parížskej Sorbonne, v Ženeve, v Pécsi a v Prahe.

Prof. Pavol Petruf je vyzretou vedeckou osobnosťou, ktorá sa etablovala v domácich i zahraničných odborných kruhoch. Jeho celoživotná bohatá vedecká a publikačná činnosť bola v tomto roku ocenená Cenou Antona Hajduka.

Marta Dobrotková

Študenti Trnavskej univerzity a mesto Trnava v 17. a 18. storočí - I.

Život študentov Trnavskej univerzity, ktorý napĺňali prednášky a povinnosti na univerzite, mal aj inú podobu. Študenti mali vo voľnom čase možnosť sa spoznávať s mestom, jeho obyvateľmi a stretnúť sa s dobrými i negatívnymi príležitosťami, ktoré môže každodenný život priniesť. Medzi mestom a univerzitou kvôli „nespratnosti" či revolučnej odvahe mladých študentov vznikol spor o súdnu právomoc. Univerzita obhajovala svoje akademické právo súdiť študentov *(ius academicum)* potvrdené panovníkom Ferdinandom II. a mesto Trnava svoju prastarú súdnu právomoc udelenú v Zlatej bule kráľom Belom IV. K prvej vzájomnej dohode v sporoch síce došlo asi po viac ako pol storočí, ale ku konfrontačným stretnutiam medzi študentmi a mestom dochádzalo počas celého pôsobenia univerzity v Trnave. Téme sa podrobne venoval Jozef Šimončič v štúdii Spory mesta a Trnavskej univerzity o trestnú právomoc (s. 137 – 176) v zborníku J. Šimončič a kol.: Trnava 1988. Pre vašu predstavu, o aké trestné činy išlo, uvádzame niekoľko trestných činov, ako ich publikoval Imre Németh v roku 1918 v Katolikus Szemle (s. 452 – 456) podľa archívnych prameňov z Magyar Nemzeti Levéltár, Acta Part. 209. fasc., ktoré sa už dnes nezachovali:

Rok 1639 – február *Pre krádež zatvorili študenta prvého ročníka; podobný prípad sa stal aj v júli; v tom istom roku Mikuláš Székely dopichal istého pivovarníka, následkom čoho aj zomrel; iný študent pri čistení pištole nechtiac zastrelil nemeckého vojaka; v júli mesto zadržalo Jána Prattnera a Mateja Podrasznyka, prepustili ich až na kráľovu intervenciu.*

Rok 1641 – júl *Mestská rada uväznila Mateja Podrasznyka, študenta filozofie. V tom čase uväznili aj Mateja Schorzena, poslucháča teológie, ktorého dal mestský kapitán Pavol Sátha potrestať korbáčovaním, pričom sa študent ničím neprevinil, len chcel pomôcť svojmu kolegovi. Vzali mu aj meč, keď si ho žiadal vrátiť, päť dní ho väznili v okovách a až na zásah palatína oslobodili.*

Rok 1642 *– Mešťania napadli študentov, keď išli privítať nového primasa Juraja Lippaiho.*

Rok 1656 – jún *Nemenovaného poslucháča filozofie usmrtili noční strážnici.*

Rok 1658 – 23. december. *Zo školy boli vylúčení Ladislav Csengeri a Štefan Szikszay lebo valaškou poranili Juraja Litavského.*

Rok 1660 *– Zo školy boli vylúčení Bartolomej Majtényi a Ján Benedikovics, ktorí ohrozovali chodcov valaškou a kameňmi; vo februári Mikuláš Stránszky, študent rétoriky, dokrvava zbil palicou Vavrinca Péchyiho, od nočných strážnikov dostal ako odplatu 12 palíc.*

Rok 1661 *– Štefan Sinkay, syntaxista (študent 4. ročníka gymnázia), sa dostal do väzenia, lebo dobodal sluhu Hanku; Töltéssi a Bedekovics, rétori (študenti 6. ročníka gymnázia), valaškou zbili istého krajčíra a jedno dievča; 27. júla Tomáš Kiss, poetista (študent 5.ročníka gymnázia), vošiel cez okno jedného domu s úmyslom znásilnenia, vylúčili ho preto zo školy;*

Rok 1667 – február *Usmrtili jedného poetistu (študent 5. ročníka gymnázia); v tom istom roku dvaja študenti ťažko zranili jedného mešťana a ušli z miesta činu.*

Rok 1668 – október *Štefan Szemenyei v opitosti zranil troch mešťanov, jeden z nich po troch mesiacoch na následky zranenia zomrel. Vinník daroval sirotám 120 zlatých.*

(Pokračovanie na str. 28)

Obrázky – Odev predpísaný seminaristom v rímskom kolégiu Germanicum Hungaricum v roku 1770.
Obr. 1 (hore) – Oblek seminaristu, ktorý sa používal v kostole v speváckom zbore *(Alumnus in choro ecclesiae)*.
Obr. 2 (dole) – Domáci oblek seminaristu pre letné obdobie *(Alumnus domi tempore aestivo)*.

Filozofická fakulta

Novinky z publikačnej činnosti pedagógov

Monografia Ladislava Tkáčika, pedagóga Katedry filozofie, **Príspevok Emmanuela Lévinasa k fenomenológii daru** zodpovedá nadpisu. Ide o text so skromnou ambíciou byť príspevkom. Nesnaží pokryť celé pole problematiky daru či darovania, no snaží sa byť verný fenomenologickému prístupu. Autor začína text etymologickými poznámkami, vďaka ktorým predbežne načrtáva zastreté významy termínu „dar“ a pokračuje topografiou relevantného priestoru, ktorý je podnetným pre celú súčasnú diskusiu o fenoméne daru. Venuje sa Maussovi, Derridovi, Ricoeurovi, Marionovi, Hénaffovi, Bourdieuovi, Heideggerovi. Stredná kapitola nazvaná Intermezzo je kľúčová pre porozumenie významu Lévinasovho diela a jeho myšlienok o dare. Autor to ukazuje na pozadí Lévinasovho kritického vyrovnávania sa s Husserlovou metodológiou, čo ho vedie k uznaniu neobjektivujúcich typov intencionality: intencionality slasti a intencionality túžby. Záverečnú, tretia časť autor venuje prípadovým štúdiám: overovaniu hľadiska vzhľadom na základné témy, ktoré sa chronologicky vynárajú v Lévinasovom diele: fenoménu oddelenosti ľudskej bytosti, fenoménu zmyslovej slasti, domu, ženstva, tváre a pokusu myslieť Boha.

Pálffyovci boli jedným z najvýznamnejších novovekých šľachtických rodov nielen v našej histórii, ale aj v kontexte dejín stredoeurópskej habsburskej ríše. Hrad Červený Kameň vlastnili počas jedenástich generácií, teda viac ako tri a pol storočia. Nová monografia historičky umenia a pedagogičky Katedry dejín a teórie umenia Ingrid Štibranej **Rodová portrétna galéria a umelecké zbierky Pálffyovcov na Červenom Kameni** zachytáva z tohto hľadiska len krátku, sotva storočnú etapu, ale zastúpenú tromi spoločensky mimoriadne silnými generáciami rodových príslušníkov. Hoci sa z najstarších etáp pálffyovskej portrétnej galérie zachoval len fragment, možno v komplexnosti bez váhania označiť bývalé pálffyovské portréty v zbierkach Múzea Červený Kameň za najbohatšie zachovaný rodový portrétny súbor na Slovensku.

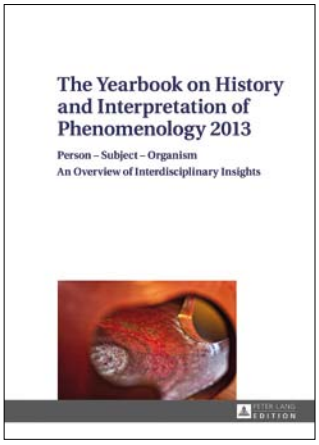

Renomované vydavateľstvo Peter Lang vydalo v spolupráci s Centrom fenomenologických štúdií na katedre filozofie ročenku ***The Yearbook on History and Interpretation of Phenomenology 2013*** s podnadpisom „Person – Subject – Organism. An Overview of Interdisciplinary Insights“. Jej editorom je pedagóg Katedry filozofie Anton Vydra. Téma prvého čísla ročenky sa týka troch vzájomne previazaných oblastí fenomenologického výskumu: osoby, subjektu a organizmu. Zaoberá sa jednak otázkou husserlovskej fenomenológie osoby a subjektivity, tak aj širšieho problému, ktorý zahŕňa epistemologické, ontologické a biologické prístupy. Všetky tieto veľké tradičné a aktuálne témy týkajúce sa subjektivity a intersubjektivity, pojmu osoby, spoločenstva a interpersonality, problému humanity, hodnoty či biologického statusu človeka boli aj súčasťou Husserlovho vlastného záujmu. Autori ročenky sa snažia poukázať na množstvo inšpirujúcich a nepreskúmaných otázok, ktoré sa vynárajú z týchto tematických rámcov a sú previazané s rôznymi oblasťami skúmania.

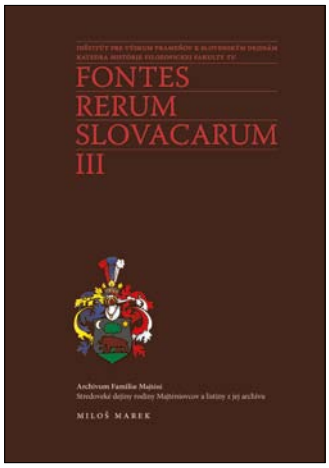

V edičnom rade monografií Katedry histórie *Fontes rerum Slovacarum* vyšiel ďalší diel, ktorý je organickým pokračovaním predchádzajúceho zväzku venovaného rodine Motešickovcov. Do zväzku **Archivum familiae Majténi** zaradil historik Miloš Marek edíciu stredovekých listín z rodového archívu, ktorý je uložený v Maďarskom krajinskom archíve v Budapešti, a rozsiahlu štúdiu k pôvodu a najstaršej histórii tohto známeho šľachtického rodu. Publikácia organicky nadväzuje na predchádzajúci zväzok, keďže oba šľachtické rody mali spoločných predkov – starobylý rod Diviackovcov, ktorý sa v priebehu 14. storočia rozčlenil na niekoľko vetiev. Majténiovci v stredoveku viac než Motešickovci prenikli aj do sféry najvyššej uhorskej šľachty a na kráľovský dvor. Rod mal v stredoveku niekoľko významných členov, ktorí ovplyvnili politické a spoločenské dianie v západnej časti vtedajšieho Slovenska. Podobne ako predchádzajúci zväzok aj tento je cenným pramenným zdrojom informácií pre štúdium dejín a života na stredovekom Slovensku. Dosvedčuje to nielen rozsah publikovaného písomného materiálu, ale aj skutočnosť, že sa ešte vo väčšej miere týka nášho územia.

Kolektívna monografia pedagógov Katedry dejín umenia, Katedry filozofie a Katedry klasických jazykov **Vivat, crescat, floreat Universitas Tyrnaviensis!** je ďalším príspevkom k poznaniu diania na historickej Trnavskej univerzite, k dedičstvu ktorej sa hrdo hlásime. Úvodná kapitola sa venuje typológii a ikonológii Kostola sv. Jána Krstiteľa (Z. Dzurňáková). Ďalej publikácia prináša nové poznatky o vedeckej a literárnej tvorbe profesorov, ktorí pôsobili na univerzite, a formou edície latinských textov a slovenských prekladov sprostredkuje dnešnému čitateľovi texty Juraja Praya (L. Fišerová), Martina Sentivániho (V. Hlavatá, N. Sipekiová) a Antona Majláta (E. Juríková). Osobitná kapitola sa zameriava na diela Mikuláša Schmittha, Františka Kazyho, Samuela Timona a Františka Babaia, v ktorých sa venovali osobnosti zakladateľa univerzity Petra Pázmaňa (K. Karabová). Symbolickú bodku knihy tvorí filozofická reflexia života univerzity z pera L. Tkáčika. Publikovaním doteraz nevydaných prekladov latinských diel publikácia sčasti zapĺňa medzeru v poznaní latinských diel profesorov pôsobiacich na univerzite.

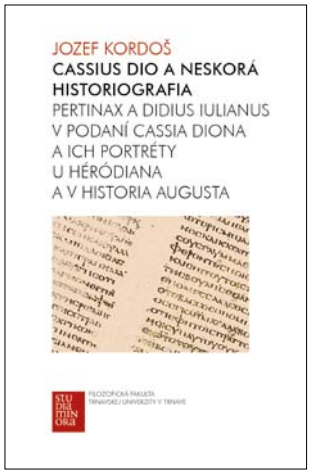

Život a dielo prominentného rímskeho senátora severovského obdobia Cassia Diona mapuje publikácia Jozefa Kordoša z katedry klasických jazykov **Cassius Dio a neskorá historiografia**, ktorá vyšla v rámci edície kvalifikačných prác *Opera minora*. Autor v nej dochádza k záveru, že hoci ide v prípade Diona o očité svedectvo súčasníka, predsa len musíme k textu, napísanému s neskrývanou politickou motiváciou, pristupovať opatrne a kriticky, pretože je napísaný v intenciách tzv. severovskej propagandy. Druhú časť publikácie tvorí preklad 74. knihy Dionových Rímskych dejín, v ktorej rímsky historiograf vykladá udalosti z roku 193, tzv. roku piatich cisárov. Preklad nebol doteraz v slovenčine publikovaný, a tým sa práca stáva zaujímavá pre všetkých záujemcov o antické dejiny.

Erika Juríková
Ladislav Tkáčik

Pedagogická fakulta

Johann Wolfgang Goethe: Slasť a bôľ

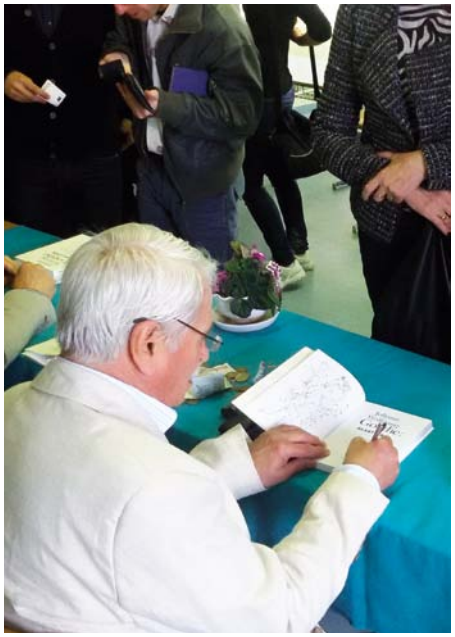

Dňa 29. apríla 2014 sa na pôde Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity uskutočnila prezentácia publikácie *Slasť a bôľ*, výberu lyriky Johanna Wolfganga Goetheho. Podujatie vzniklo ako výsledok spolupráce Katedry nemeckého jazyka a literatúry a Goetheho inštitútu v Bratislave. Výber preložil známy slovenský germanista a prekladateľ Ladislav Šimon a pripravilo ho vydavateľstvo nadácie Studňa, ktoré sa zameriava na vydávanie prekladov svetovej a slovenskej poézie.

V príhovore otvárajúcom podujatie načrtol dekan Pedagogickej fakulty, profesor René Bílik, širší kontext podobných podujatí. Docent Milan Žitný z Katedry nemeckého jazyka a literatúry zdôraznil fakt, že dialóg slovenskej kultúry s nemeckou trvá niekoľko storočí. Ako príklad uviedol *Bardejovský katechizmus*, najstaršiu slovenskú knihu, ktorú roku 1581 vydal Dávid Guttgesell vo svojej bardejovskej tlačiarni. Šlo o preklad *Malého katechizmu* Martina Luthera do slovenčiny, resp. slovakizovanej češtiny, ktorá bola liturgickým jazykom slovenských protestantov.

Slovenský záujem o Goetheho tvorbu trvá takmer dvesto rokov. Mladí Slováci, ktorí začiatkom 19. storočia študovali v Nemecku, sa osobne zoznámili s Goethem a u nás šírili povedomie o jeho tvorbe. Slovenskí romantici (Ján Botto, Andrej Sládkovič a iní) sa pokúšali o preklady Goetheho do slovenčiny. Tento záujem sa prehĺbil koncom 19. storočia. Prvá polovica minulého storočia priniesla sporadické pokusy o Goetheho lyriku, vhodnejšia doba nastala po roku 1945.

Milan Žitný charakterizoval hlavné momenty recepcie Goetheho u nás, upriamil pozornosť na Dedinského *Fausta*, ktorý vyšiel s krásnymi ilustráciami Vincenta Hložníka začiatkom 60. rokov minulého storočia. Goetheho lyrika tvorila stálicu záujmov Jána Kostru, ktorý vydal výber básní pod názvom *Čarodejníkov učeň. Výber z balád a básní*. Kniha vyšla roku 1961 so štúdiou Nory Krausovej. Keď roku 1980 vydal Juraj Pado výber *Venovanie* vo vydavateľstve Tatran, jeho preklad vyvolal rozpačité reakcie. Kritika smerovala k jednostrannosti vo voľbe výrazových prostriedkov. Na preklade sa okrem iného prejavila závislosť od kongeniálnych českých prekladov.

Ďalším pokusom o Goetheho bol Feldekov preklad, ktorý pod titulom *Farebný odlesk* vyšiel roku 1991. Feldek sa opieral o podveršové preklady. Tie očividne neboli vždy kvalitné, čo sa prejavilo na podobe výsledného textu.

Slovenským čitateľom chýbala súčasná sonda do Goetheho lyrickej tvorby, ktorá by nemeckého básnika prezentovala moderným prístupom. Tento fakt sa napokon stal popudom pre Ladislava Šimona, aby pripravil dôstojnú, sviežu prezentáciu tvorby tejto veľkej postavy nemeckej literatúry. Ladislav Šimon, ročník 1938, je poeta natus i poeta doctus. Tento básnik, prekladateľ, literárny vedec vyštudoval slovenčinu a nemčinu, od roku 1968 pôsobil ako vysokoškolský pedagóg. Debutoval básnickou zbierkou *Dýchanie* (1965) a knihami *S kvapkou dúhy* (1981), *Za čo môžeme* (1984), *Poznámky z cesty* a *Divadlo jedného herca* (obe 1998) potvrdil, že sa vie poeticky úsporným jazykom vysloviť o otázkach ľudskej existencie. Štúdie venované nemeckému expresionizmu, slovensko-nemeckým literárnym vzťahom či teórii prekladu zhrnul v knihách *Nemecká literatúra a stredoeurópsky kultúrny priestor* (2000) a *Zwischen zwei Kulturen* (2000). Je aktívny v oblasti translatológie, napísal *Úvod do teórie a praxe prekladu: nielen pre nemčinárov* (2005).

Z poézie prekladal najmä autorov 20. storočia ako Rainer Maria Rilke, Volker Braun a Hans Magnus Enzensberger – za preklad dostal Cenu Jána Hollého. V ostatnom období sa sústavne venuje prekladu nemeckej literatúry epochy klasiky a romantiky. Pred dvoma rokmi preložil obsiahly výber básní Friedricha Hölderlina (1770 – 1843), ktorý vyšiel pod titulom *Polovica života* na sklonku roku 2011.

Šimon zostavil prezentovaný výber na základe štúdia kompletnej množiny Goetheho básní. Ako uvádza v doslove *Pokus o Goetheho lyriku,* mal na zreteli skutočnosť, že nemá ísť o preklad určený úzkemu okruhu odborníkov, ale širšiemu čitateľskému publiku.
Prínos najnovšieho Šimonovho prekladu treba vidieť v tom, že umelecky účinne transponoval rytmus i rýmové štruktúry, ale aj myšlienkový rozmer pôvodiny a darilo sa mu uplatňovať funkčné ekvivalenty v cieľovej kultúre. Podarilo sa mu vyhnúť úskaliam, ktoré číhajú na prekladateľa – nepochopeniu zmyslu, chybnej aktualizácii či trápnej doslovnosti. Vytvoril preklad, ktorý disponuje všetkými aspektmi modernej interpretácie.
Ladislav Šimon vo svojom príspevku na prezentácii uviedol poslucháčov do problematiky prekladu poézie a motivoval ich, aby Goetheho pokladali za súčasť kultúrnej identity modernej Európy. Treba vyzdvihnúť, že študenti nemčiny prvého a štvrtého ročníka obohatili prezentáciu o precítene recitované Goetheho básne v pôvodine a slovenčine. Tým prispeli k pôsobivému vyzneniu podujatia.

Milan Žitný

8. ročník ŠVOČ na Pedagogickej fakulte

Poznatky zo stretnutia vedúcich katedier fyzík, pripravujúcich budúcich učiteľov fyziky pre základné a stredné školy, ktoré sa uskutočnilo v Košiciach v dňoch 5.2. – 6.2. 2014 ukázali, že záujem o štúdium učiteľstva v kombinácii s fyzikou na Slovensku nie je veľmi veľký a situácia sa od vlaňajšieho roka na Slovensku nezlepšila. Rovnako to je i na Pedagogickej fakulte Trnavskej univerzity. Počet študentov, záujemcov o fyzikálne vzdelávanie sa pracovníkom katedry nedarí zvyšovať, hoci sa snažia o propagáciu štúdia. Na druhej strane študenti môžu pociťovať výhodu malého počtu študentov, ktorá umožňuje tesnejšiu starostlivosť o vedecký rast študentov zo strany pedagógov. Študenti a pedagógovia majú priestor a možnosti na spoločné aktivity. Jednou z nich je i príprava študentských projektov, ktoré následne prejdú do súťažnej práce ŠVOČ, ktorá sa každoročne už viac rokov za sebou uskutočňuje na Katedre fyziky Pedagogickej fakulty Trnavskej univerzity v Trnave.
Tohtoročný, už ôsmy ročník fakultného kola ŠVOČ, konaného pod záštitou dekana PdF TU, prof. PaedDr. René Bílika, CSc., sa uskutočnil 15. 5. 2014 na katedre fyziky. Z celkového počtu študentov sa na súťaži zúčastnilo 50 %.
Predseda odbornej komisie, prof. Ing. František Schauer, DrSc., spolu s členmi: doc. RNDr. Miroslavou Ožvoldovou, CSc., doc. RNDr. Petrom Čerňanským, PhD., PaedDr. Žanetou Gerhátovou, PhD. a Mgr. Lukášom Tkáčom, PhD., z prednesených súťažných prezentácií prác ocenili tieto práce:

1. miesto: **Bc. Michaela Rajničová – Modelovanie a využitie levitácie v magnetickom poli**
Práca predstavuje matematický aparát dôležitý pre teoretický opis správania sa magnetického dipólu vo vonkajšom magnetickom poli a modelovanie priestorového rozloženia magnetického poľa reálnej cievky. Teoretické výpočty autorka porovnala s hodnotami získanými experimentálne mapovaním magnetického poľa solenoidu a permanentného magnetu pomocou teslametra v systéme ISES.

2. miesto: **Terézia Jindrová – Pohyb v gravitačnom poli v podmienkach Zeme**
Cieľom práce bolo overiť experimentálne získané výsledky z interaktívnych simulácií venovaných tejto problematike s reálnym pohybom na Zemi.

3. miesto: **Lenka Hanusová – Energy skate park**
Práca ukázala možnosti, ktoré pri objasňovaní fyzikálnych zákonov poskytuje interaktívna simulácia „Energy skate park“ z dielne Physics Education Technology, University of Colorado at Boulder, USA, zameranej na dôležitú fyzikálnu veličinu – energiu. Simulácia je voľne dostupná na adrese: http://phet.colorado.edu/en/simulation/energy-skate-park-basics.

V mene organizátorov súťaže ešte i týmto spôsobom gratulujeme všetkým oceneným víťazkám a ďakujeme všetkým súťažiacim, ako i pracovníkom, ktorí sa študentom venovali pri odbornej príprave, a tak umožnili konanie ďalšieho, ôsmeho ročníka tejto súťaže i v náročných podmienkach. Taktiež ďakujeme za podporu vedeniu PdF TU pri organizovaní akcie. Pozývame vás a tešíme sa na vašu účasť na deviatom ročníku ŠVOČ v máji 2015.

Miroslava Ožvoldová

Fakulta zdravotníctva a sociálnej práce

Deň zdravia Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce

Dni fakulty FZaSP sa pomaly stávajú tradíciou. Po úspešných minuloročných dňoch fakulty sme aj tento rok v marci usporiadali podujatie zamerané na prezentáciu činnosti jednotlivých katedier. V týždni od 17. do 21. marca 2014 mali jednotlivé katedry možnosť prezentovať svoje aktivity záujemcom i študentom. Katedra verejného zdravotníctva v rámci tohto podujatia pripravila Deň zdravia, ktorý prebehol v stredu 19. marca 2014. Program bol skutočne bohatý. Deň začal preventívnymi vyšetreniami cholesterolu, triacylglycerolov a glukózy v krvi záujemcov a inými objektivizačnými meraniami, ktoré mohli poukázať na prípadnú skrytú hrozbu kardiovaskulárneho ochorenia. Nasledovali prednášky na verejno-zdravotnícke témy (prevencia kardiovaskulárnych a nádorových ochorení, vplyv fyzickej aktivity na zdravie a prednáška zameraná na informovanie o nerovnostiach v zdraví), ktoré prezentovali odborníci z Katedry verejného zdravotníctva, ako aj z Regionálneho úradu verejného zdravotníctva v Trnave. Občerstviť sa mohli účastníci zdravo pripravenými jedlami a nápojmi z ponuky predajne Norbi Update. Deň venovaný zdraviu sme zakončili spoločným cvičením zumby a prednáškami o džude a tajči. Celý deň zdravia bol výsledkom práce tímu pracujúceho na medzinárodnom projekte ACTION-FOR-HEALTH, ktorého cieľom bolo pripraviť akčný plán boja proti nerovnostiam v zdraví. Okrem tohto podujatia máme v pláne ešte niekoľko aktivít, ktoré v meste Trnava môžu prispieť k zlepšeniu zdravia. O všetkých budeme priebežne informovať.

Marek Psota

3. konferencia doktorandov na Fakulte zdravotníctva a sociálnej práce

V dňoch 1. a 2. apríla 2014 sa na pôde FZaSP konala v poradí už 3. konferencia doktorandov. Podujatie pôvodne určené na prezentovanie prác interných doktorandov jednotlivých odborov sa časom rozrástlo na konferenciu s medzinárodnou účasťou a stále sa zvyšujúcou kvalitou. Inak to nebolo ani tento rok. Na konferencii sa zúčastnili interní aj externí doktorandi nielen z našej fakulty, ale aj zo Slovenskej zdravotníckej univerzity, Prešovskej univerzity, Univerzity Pardubice či Jihočeskej univerzity.
Konferenciu otvoril svojou prednáškou „Základy vedeckého bádania pre doktorandov FZaSP TU“ prof. MUDr. Martin Rusnák, CSc. Nasledovala prednáška Mgr. Lukáša Paveleka, PhD., ktorý prítomných oboznámil s využitím štatistického programu SPSS vo výskume. Potom už vystúpili jednotliví doktorandi. Program bol bohatý. Účastníci totiž diskutovali o významných témach z oblastí verejného zdravotníctva, laboratórnych vyšetrovacích metód, ošetrovateľstva a sociálnej práce. Zúčastnení školitelia, kolegovia doktorandi a ostatní záujemcovia teda mali možnosť vymieňať si skúsenosti a debatovať o prezentovaných témach dizertačných prác, ako nozokomiálne infekcie či infekcie krvného riečiska, surveillance infekčných ochorení, očkovanie, rezistencia na antibiotiká, chronická obštrukčná choroba pľúc, rizikové faktory kardiovaskulárnych chorôb u detí, riziko pádov v zdravotníckych zariadeniach, meranie kvality sociálnych služieb a iných. Celá konferencia sa konala pod záštitou dekana fakulty, prof. MUDr. Jaroslava Slaného, CSc., a prodekanky pre doktorandské štúdium, doc. PhDr. Martiny Žákovej, PhD., a zorganizovali ju sami doktorandi. Na konferencii zaznelo mnoho dobre mienených rád a pozitívnej kritiky, pomocou ktorých môžu nielen končiaci doktorandi zvýšiť kvalitu svojich dizertačných prác. Podujatie sa stalo na našej fakulte tradíciou a už teraz sa tešíme na stretnutie o rok.

Marek Psota

Klinická medicína v praxi

Dňa 9. apríla 2014 sa v aule Pázmaneum na FZaSP konal v poradí už druhý ročník konferencie Klinická medicína v praxi tentoraz s podtitulom Najnovšie trendy a výzvy v manažmente chronických chorôb. Konferencia sa konala pod záštitou rektora TU, prof. doc. JUDr. Mareka Šmida, PhD., dekana FZaSP, prof. MUDr. Jaroslava Slaného, CSc., hlavného hygienika SR, prof. MUDr. Ivana Rovného, PhD., MPH, riaditeľa Fakultnej nemocnice Trnava, Ing. Martina Tabačeka a predsedu Trnavského samosprávneho kraja, Dr. h. c. Ing. Tibora Mikuša, PhD. Konferencia sa rovnako, ako aj minulý rok môže pochváliť hojnou aktívnou, ale aj pasívnou účasťou. Prihlásených bolo 22 prednášok v 4 sekciách a dva postery. Diskutovalo sa o témach chronických infekcií, chronických interných ochoreniach, chronickej obštrukčnej chorobe pľúc a respiračnej insuficiencii a o iných významných témach. Prednášajúci boli odborníci z domácich pracovísk. Konferenciu organizačne zabezpečila Katedra verejného zdravotníctva, menovite MUDr. Alexandra Šimková, PhD., RNDr. Alžbeta Benedikovičová, PhD., doc. Ing. Margaréta Kačmariková, PhD., doc. MUDr. Anna Strehárová, PhD., m. prof., Mgr. Michaela Machajová, PhD., Mgr. Zuzana Škvarková, PhD., Mgr. Katarína Maniková, Mgr. Mária Garabášová, Mgr. Denisa Jakubcová a Mgr. Ľubomír Holkovič. Konferencia sa stáva pevnou súčasťou letného semestra na FZaSP a veríme, že ďalší ročník bude minimálne taký úspešný ako tento.

Marek Psota

Inaugurácia dekana FZaSP

Slávnostné uvedenie do funkcie dekana Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce sa konalo 13. marca v aule Pázmaneum za početnej účasti akademických predstaviteľov českých a slovenských univerzít.

Profesor MUDr. Jaroslav Slaný, CSc., v strategicky inšpiratívnom inauguračnom prejave o. i. zdôraznil:

„Letošní rok je také rokem přípravy Dlouhodobého záměru fakulty do roku 2020. I toto je důležitá, zásadní věc – je zapotřebí si na úvod práce na Dlouhodobém záměru říci a definovat, KDO jsme, PROČ jsme, CO, PROČ a JAK to děláme, ČÍM SE ODLIŠUJEME a co je právě TYPICKÉ – a na základě všeho tohoto si poté stanovit, KAM chceme v horizontu roku 2020 dojít... I zde nás čeká spousta – nazvu to – spousta ***tvůrčí*** *práce, ale – je to práce o nás a pro nás – práce na tom, jak má naše škola vypadat... tedy, chci tím říct, že by to měla být jaksi již z podstaty práce radostná..!!!“.*

Bohumil Chmelík

Teologická fakulta

Pastoračné plánovanie vo farnostiach

Pod týmto názvom sa 16. mája 2014 na pôde Teologickej fakulty uskutočnila medzinárodná vedecká konferencia. Organizátormi konferencie boli Katedra náuky o rodine, KANET n. o. v spolupráci s Wydział Studiów nad Rodziną Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.
Na celodennej konferencii vystúpili domáci pastorálni teológovia (Seko, Žuffa a i.), odborníci na problematiku súčasnej religiozity, sociológie náboženstva (Moravčíková, Kollár) a praktickej teológie, hostia z Čiech (Opatrný) a Poľska (Ryś, Bassa, Młyński). Predmetom konferencie bol súvis medzi dvoma kľúčovými témami: formou pastorácie v súčasnosti a adresátom pastorácie, ktorým je farské spoločenstvo a rodina ako domáca cirkev. Cieľom konferencie bolo otvoriť priestor dialógu medzi pastorálnou teológiou, náukou o rodine, sociológiou, ale tiež právnou filozofiou a psychológiou. Paralelnou akciou konferencie bol študentský projekt dobrých príkladov z praxe, na ktorej boli verejnosti prezentované viaceré sociálne projekty neziskových organizácií a tiež dobrovoľnícka práca.

Mgr. et Mgr. Lukáš Jeník, PhD.

Študentská vedecká odborná činnosť na TF

25. apríla 2014 sa stretlo šesť rivalov a vzájomne si zmerali svoje vedecké sily v dvoch súťažných kategóriách – Katolícka teológia a Náuka o rodine. V kategórii Katolícka teológia sa zúčastnili štyria študenti a v kategórii Náuka o rodine pôvodne tiež štyria, no jeden sa nakoniec odhlásil. Témy prác boli z rôznych oblastí, čo vytvorilo dojem študentskej vedeckej minikonferencie.
Víťazom kategórie Katolícka teológia sa stal Bc. Mgr. Tomáš Gerboc SVD s témou *Spoločnosť Božieho Slova na Slovensku v rokoch 1950 – 1956 v ilegálne zaslaných správach pre Generalát*, druhé miesto získala Bc. Veronika Petiová za tému *Rezervované delikty a ich riešenie v rámci vnútorného sviatostného fóra*. Tretie miesto obsadil Bc. Matej Pinkas s témou *Henoch, Noach a Abrahám v neskorom období druhého chrámu*.
V kategórii Náuka o rodine bolo udelené druhé miesto Bc. Petronele Lesanskej za tému *Jezuitské divadlo ako prepojenie spirituality a bibliodrámy* a tretie miesto vybojovala Monika Hasíková s témou *Význam vzťahovej väzby*

medzi profesionálnym rodičom a dieťaťom. Študentka Bc. Petra Majerníková, ktorá sa zapojila do oboch kategórii s témami *Online poradenstvo* a *Význam a potreba misijnej činnosti zameranej na rodinu vo farnostiach,* si neodniesla žiadne ocenenie. Avšak patrí jej náš neskonalý obdiv a vďaka za prínos nových myšlienok.

Týmto príspevkom by sme Vás, milí študenti, chceli pozvať k väčšej účasti na tejto študentskej súťaži v budúcom akademickom roku. Zároveň naša vďaka patrí veľmi milej komisii za profesionálny prístup a objektívne hodnotenie študentských príspevkov.

Bc. Petronela Lesanská

Výstava „SME AKO VY“

Siedmeho mája 2014 predpoludním sme sa v átriu Trnavskej univerzity v Trnave mohli spoločne stretnúť a ľudsky obohatiť na otvorení výstavy *Sme ako vy*, ktorá bola venovaná ľuďom s Downovým syndrómom. Fotografka Marta Földešová nás portrétmi, ale aj názvom výstavy podnecuje prijať ľudí s týmto postihnutím medzi seba, nemať voči ním predsudky a pomôcť im k čo najplnohodnotnejšiemu životu. Z fotografií vyžaruje úprimnosť, radosť a láskavosť, ktorá je týmto ľuďom taká prirodzená.
Časť výstavy sa presunula aj do átria našej Teologickej fakulty v Bratislave. Jej otvorenie sa konalo 16. mája 2014 v rámci Medzinárodnej vedeckej konferencie zameranej na pastoračné plánovanie vo farnostiach. Táto putovná výstava vznikla pri príležitosti 20. výročia založenia Spoločnosti Downovho syndrómu na Slovensku. Pani fotografke ďakujeme za ochotu a spoluprácu s našou fakultou.

Bc. Jana Chlebanová

Koncerty – Pôstny duchovný koncert a Officium In Ascensione Domini

V Katedrále sv. Martina v Bratislave sa 11. apríla 2014 uskutočnil pôstny duchovný koncert, na ktorom vystúpila gregoriánska schóla našej fakulty *Gloria Dei – homo vivens*, spoločne so ženskou schólou Rehole sv. Alžbety *Verbum Domini*. Spoločne sme pod vedením doc. Glorie Braunsteiner zaspievali niekoľko skladieb, ktorých určujúcou črtou bol *vox Christi* – hlas Krista. Ježišove slová prezentované našou schólou nachádzali ešte hlbšiu silu v kontraste s rečou Panny Márie, apoštola Petra či evanjelistov v podaní ženskej schóly. Naše vystúpenie doplnil organovými improvizáciami jednotlivých skladieb mladý nemecký hudobník Peter Höngesberg.
Obsahom druhého spoločného koncertu dvoch gregoriánskych schól, ktorý sa konal 25. mája taktiež v Katedrále sv. Martina, bolo officium (modlitba liturgie hodín) zo sviatku Nanebovstúpenia Pána. Poslucháči si mohli vypočuť latinské ranné chvály tejto slávnosti podané tzv. monastickým (kláštorným) spôsobom. Mali tak okrem umeleckého zážitku možnosť prežiť atmosféru stredovekej kláštornej modlitby. Spolu s nami vystúpila aj pani Marta Braunsteinerová, ktorá svojou hrou na flautu predstavila ďalšiu dimenziu nami spievanej modlitby.
Oba tieto koncerty nám slúžili ako príprava na vystúpenia, ktoré nás čakajú na Katolíckych dňoch v nemeckom Regensburgu a na medzinárodnom festivale gregoriánskeho chorálu v maďarskom Váci.

Bc. Matej Pinkas

Právnická fakulta

Akademická spolupráca – MINSK

Na pozvanie dekana Právnickej fakulty Štátnej bieloruskej univerzity v Minsku, profesora Balashenka, navštívili doc. JUDr. Tomáš Strémy, PhD., prodekan fakulty pre zahraničné vzťahy, a JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M. v dňoch 17. až 19. apríla 2014 Minsk. Ide o ďalšiu partnerskú fakultu, o ktorú právnická fakulta rozšírila ponuku vzájomných akademických mobilít smerom do východnej Európy.
Za účasti pána dekana, prof. Balashenka a prodekana Shidlovskeho bola podpísaná zmluva o akademickej spolupráci. Zástupcovia fakúlt rokovali o systéme a harmonograme štúdia práva na oboch fakultách, o možnostiach zapojenia sa do spoločných grantov ako napr. Erasmus Mundus, konferencií či seminárov. Súčasťou návštevy bola aj exkurzia po krásnom a dobre vybavenom univerzitnom korpuse v centre Minska a fakultného múzea. Študentky – koordinátorky právnych kliník fakulty priblížili hosťom systém fungovania kliník a oboznámili s príkladmi právnych rád, ktoré občania v rámci kliník dostávajú.
Počas návštevy hostia mali možnosť spoznať študentov v poslednom semestri štúdia, ktorým hneď po ukončení štúdia fakulta na burze pracovných pozícií ponúka prvé absolventské pracovné miesto. V prípade Bieloruska ide o typický program, keď na základe zákona je fakulta povinná v spolupráci s inými štátnymi organizáciami a zamestnávateľmi ponúknuť absolventské miesto. Pán dekan hosťom vysvetlil, že fakulta má veľký záujem na pracovnom umiestnení

študentov, keďže od miery úspešného umiestnenia absolventov na trhu práce závisí aj systém financovia školstva.
Hostia sa stretli so študentmi, ktorí uvažujú o pobyte na Právnickej fakulte TU v Trnave v rámci jednoročnej akademickej mobility. Následne obaja za účasti poslucháčov – študentov, vedúcich katedier a prodekanov predniesli akademické prednášky, po ktorých nasledovala bohatá diskusia.

JUDr. Róbert Dobrovodský, PhD., LL.M.

Restoratívna justícia a alternatívne tresty v teoretických súvislostiach

Trnavská univerzita v Trnave, Právnická fakulta, organizovala 6. mája 2014 medzinárodnú konferenciu za účasti hostí z Nemeckej spolkovej republiky, Ruskej federácie, Českej a Slovenskej republiky. Konferenciu otvoril Minister spravodlivosti Slovenskej republiky, JUDr. Tomáš Borec.
Cieľom konferencie bolo najmä analyzovať a popísať teoretické poznatky o problematike restoratívnej justície nielen v Slovenskej republike, ale aj v iných krajinách, preskúmanie výhod a nevýhod trestu odňatia slobody v porovnaní s alternatívnymi trestami, ako aj zmapovanie nedostatkov alternatívnych trestov súčasnosti.
Mottom konferencie bola definícia Howarda Zehra, otca restoratívnej justície, podľa ktorého je restoratívna justícia „proces, v maximálnej miere zapájajúci všetkých, ktorých sa dané kona-

nie týkalo, usilujúc sa o maximálnu mieru uzdravenia a obnovy trestným činom narušených vzťahov“. Hoci v Slovenskej republike je restoratívna justícia len v plienkach, inštitúty ako zmier v trestnom konaní alebo zavedenie probačných a mediačných úradníkov sú neklamným dôkazom o jej začiatkoch i v Slovenskej republike.

V počas podujatia vystúpili rôzni známi hostia ako Helmut Kury z Max Planc Institute v Nemecku; Miroslav Scheinost z českého Inštitútu pre kriminológiu a sociálnu prevenciu; Věra Kalvodová z Masarykovej univerzity v Brne; Lucia Kurilovská z Právnickej fakulty UK v Bratislave, ale okrem mnohých iných aj profesori, docenti a odborní asistenti z tunajšej Právnickej fakulty.

doc. JUDr. Tomáš Strémy, PhD.

Inštitucionálna návšteva Ústavu na výkon trestu odňatia slobody v Leopoldove

Právnická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave sa neustále usiluje pripravovať svojich študentov, budúcich absolventov práva, na svoju profesiu kvalifikovane a odborne. Dosahuje to prostredníctvom odovzdávania nielen teoretických vedomostí, ale aj cenných praktických skúseností pedagógov počas výučby, ako i organizáciou rozličných seminárov, konferencií a prednášok. V záujme rozšírenia obzorov študentov práva zorganizovala právnická fakulta, konkrétne katedra trestného práva a kriminológie, v súčinnosti so študentskou organizáciou ELSA Trnava inštitucionálnu návštevu Ústavu na výkonu trestu odňatia a slobody a Ústavu na výkon väzby v Leopoldove.

Návšteva najstaršej väznice na Slovensku sa uskutočnila 26. marca 2014 za účasti 40 študentov právnickej fakulty, vrátane troch ruských študentov z Omska, a pedagógov právnickej fakulty – doc. JUDr. Tomáša Strémyho PhD. a JUDr. Mgr. Daniela Krošláka, PhD. LL.M.

Naša exkurzia začala vo vnútorných priestoroch objektu Hrad, kde sa vykonáva trest odňatia slobody. V budove sme mali možnosť prezrieť si miestnosti, v ktorých prebiehajú kontaktné i bezkontaktné návštevy, taktiež vidieť cely na vykonávanie disciplinárnych trestov, cely, kde sú umiestnení odsúdení na doživotie, ako i cely pre odsúdených, ktorí majú nariadený bezpečnostný režim stráženia. Ďalšou našou zastávkou bola historická budova – tzv. stará väzba. V súčasnosti sa využíva iba prízemie tejto budovy, ktoré slúžilo na potreby orgánov činných v trestnom konaní. Súčasne tento priestor slúži na celoštátny zvoz eskort. O činnosti na tomto úseku nám porozprával vedúci väzby, ktorý tiež odpovedal na naše zvedavé otázky. Návštevu sme ukončili v priestoroch ústavu na výkon väzby – tzv. nová väzba, ktorá je určená pre obvinených.

V priebehu trojhodinovej návštevy sme sa oboznámili nielen s priestormi objektu, ale získali sme aj reálny pohľad na problematiku justície a samotného väzenstva.

Barbora Rafajdusová
viceprezident pre Akademické aktivity ELSA Trnava

M I N Ú T O V

Tatiana Vrtochová

É S O C H Y

Zlatica Kopalová

Dvojstránku pripravil: MgA. Štefan Blažo, PhD.

Insígnie Právnickej fakulty

Dekanská reťaz

Na pozlátenej reťazi sú na štrnástich dielcoch znázornené tri pštrosie perá – symboly zakladateľa pôvodnej Trnavskej univerzity kardinála Petra Pázmaňa, ktoré sú pospájané dekoratívnymi prvkami. Na ozdobnom závese je v strede vyobrazená hlava Krista s krížovým nimbom, v hornej časti je majuskulný latinský kruhopis UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS, dolu slovensky TRNAVA. Na závese je umiestnená visiaca jednostranná medaila, na ktorej je znázornené rameno spravodlivosti. V hornej časti je majuskulou latinsky názov fakulty FACULTAS IURIDICA, dolu heslo fakulty IUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM (v preklade *Spravodlivosť je základom vlád*). Reťaz i medaila sú vyrobené z tombaku, priemer medaily je 80 mm. Autorom reťaze, ktorá bola vyhotovená v roku 2001, je akademický sochár Milan Ormandík.

Prodekanská reťaz

Na pozlátenej reťazi sú na trinástich dielcoch znázornené tri pštrosie perá – symboly kardinála Petra Pázmaňa, ktoré sú pospájané dekoratívnymi prvkami. Na závese, ktorým je trinásty dielec reťaze, je v strede vyobrazená hlava Krista s krížovým nimbom. V hornej časti je majuskulný latinský kruhopis UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS, dolu slovensky TRNAVA. Na závese je umiestnená visiaca jednostranná medaila, na ktorej je znázornené rameno spravodlivosti. V hornej časti je majuskulou latinsky názov fakulty FACULTAS IURIDICA, dolu heslo fakulty IUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM. Reťaz i medaila sú vyrobené z tombaku, priemer medaily je 80 mm. V roku 2002 boli vyrobené tri prodekanské reťaze, ich autorom je Milan Ormandík.

Žezlo

Je dvojdielne; na vrchnej (motívovej) časti je znázornený kalich, z ktorého vychádza meč. V hornej časti sú znázornené váhy, v strede zemeguľa a okolo nej je veniec s nápisom FACULTAS a na druhej strane IURIDICA. Žezlo, s celkovou dĺžkou 124 cm, je vyrobené z pozlátenej mosadze. V roku 2003 ho zhotovil Ondrej Ďurian.

Medaila vydaná pri príležitosti 5. výročia založenia fakulty:

Na averze je vyobrazené rameno spravodlivosti, v jeho strede šesťspicové koleso (mestský znak Trnavy). Vľavo v strede je rok založenia Právnickej fakulty pôvodnej Trnavskej univerzity – 1667, vpravo v strede je dátum znovuobnovenia fakulty – 1998 a pod ramenom vpravo dolu je písmeno R (znak autora). V hornej časti v kruhopise je majuskulou latinsky názov fakulty FACULTAS IURIDICA, dolu UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS. Na reverze je zobrazená historická budova univerzity, pod ňou rok 1635. V spodnej časti je majuskulou latinsky v kruhopise IUSTITIA REGNORUM FUNDAMENTUM. Priemer medaily je 60 mm, jej autorom je Vojtech Remeň. Medaila bola vyrobená v roku 2003.

Medaila vydaná pri príležitosti promócií prvých absolventov externého štúdia práva:

Na averze je znázornené rameno spravodlivosti a v jeho strede paragraf. V dolnej časti je nápis FACULTAS IURIDICA, nižšie UNIVERSITAS, pod tým TYRNAVIENSIS. Na reverze je vyobrazená časť ľavej ruky, ukazujúca na jednu stranu otvorenej knihy, nad druhou stranou knihy je položené husie brko na písanie. Pod knihou je nápis PACTA SUNT, pod tým SERVANDA (v preklade *Dohody sa majú dodržiavať*), dolu dva prekrížené lipové listy a pod nimi ozdobné písmeno R a číslice roku výroby 05. Priemer medaily, vyrobenej v roku 2005, je 60 mm. Jej autorom je Vojtech Remeň.

Poznatky zo študijného pobytu v Krakove

Mladý človek sa rád túla svetom a najlepšia príležitosť, ako si skúsiť niečo nové, vymaniť sa zo stereotypu a pritom nezanedbať napríklad povinnosti študenta, je skúsiť si študijný pobyt. Má množstvo výhod, počnúc zmenou prostredia či poskytnutím grantu, cez široký výber miest až po veľkú podporu a popularitu na takmer každej vysokej škole. Ja som si vybrala historické mesto Krakov a Jagelonskú univerzitu, jednak preto, že Krakov som si zamilovala už predtým, ale lákala ma tiež aj vidina toho, že môžem pár mesiacov študovať na najlepšej univerzite v Poľsku. Svoju rolu, samozrejme, zohrávala aj vzdialenosť a nie príliš veľká jazyková bariéra. Obe som považovala za výhodu.

Samotné mesto má špecifickú atmosféru, pre mňa čarovnú. Nie je príliš veľké ani veľmi malé. Jeho históriu je cítiť azda všade, no v kontraste s ňou, prúdi v uliciach Krakova neustále život. Keď som na začiatku októbra do Krakova pricestovala, bolo ešte príjemné počasie a často som chodievala pešo zisťovať, čo a kde ešte môžem objaviť. Pripájam niektoré obrázky z nie tak celkom tradične turistických miest.

Kritika študijných pobytov typu Erasmus tkvie zväčša v tom, že nie sú prvorado zamerané na vzdelanie, aj keď by mali. Domnievam sa však, že všetci tí, ktorí idú skúsiť žiť do inej krajiny, na viac ako pár týždňov, budú radšej ako štúdium hľadať samých seba. Chtiac-nechtiac. Otázka z toho plynúca je, kde sa vlastne nájdu – či na pive, v knižnici alebo v rozprávaní Španielov o živote, ktorý majú. Človek je zrazu sám, rozpráva iným jazykom a musí si zjesť všetko, čo si navaril, doslova. Je to teda ideálna príležitosť pre každého skúsiť žiť so samým sebou, so svojimi myšlienkami a úplne nanovo, len tak, ako naozaj chce.

Myslím si však, že vzdelanie nezaostáva. Ja som si vybrala inšpiratívne predmety, na ktoré som sa vždy tešila. Do veľkej miery záležalo aj na vyučujúcom. Mala som „klasické erazmácke“ kurzy v angličtine a skúsila som aj pár poľských. Niekde boli podmienky úspešného absolvovania aktívna účasť, rešerše, referát s prezentáciou, test a nakoniec ústna skúška, niekde stačilo „len“ chodiť, alebo „len“ odovzdať prácu. Kurzy však viedli zaujímaví ľudia, ktorí dávali najavo, že sú tu pre nás, tak ako je to aj na našej Trnavskej univerzite.

Semester v Krakove bol krásny, ale zároveň aj veľmi ťažký. Naučila som sa však veľa. Od jednoduchého varenia cez poľštinu, ktorú ma učili Litovčania – moji spolubývajúci, po schopnosť opäť možno trošku inak pozerať na svet. Všetko to bolo na nezaplatenie a vrátila som sa s novou motiváciou nielen do štúdia, ale hlavne do života.

Katarína Horáčková, FF (na obr.)

Nové priateľstvá z Holandska

Spočiatku som sa veľmi nestotožňovala s myšlienkou štúdia v zahraničí. Veď tu mám všetko, čo k môjmu bezstarostnému študentskému životu potrebujem a nechcem si spôsobovať problémy a ťažkosti pri skúškach a v dochádzke. No neskôr, keď som z toľkých strán počúvala, že štúdiom v zahraničí sa dá získať veľa nových životných skúseností, som sa postupne začala k tejto myšlienke prikláňať.

Keď som si náhodne všimla oznam na webovom sídle Právnickej fakulty, ktorý študentov vyzýval na podanie prihlášok do výberového konania Erasmus, povedala som si, veď za skúšku nič nedám a poslala som prihlášku. Moja pôvodne zvolená krajina bola Španielsko, ostrov Mallorca. Členovia výberovej komisie boli veľmi príjemní a kládli mi obvyklé otázky typu prečo chcem ísť študovať na Mallorcu, aký prínos budem predstavovať pre našu fakultu, zisťovali znalosť mojej Španielčiny atď. Po skončení môjho pohovoru som mala zmiešané pocity, no orientovala som sa viac na školu, pretože som vtedy končila moje bakalárske štúdium štátnou záverečnou skúškou.

Práve v čase plného osláv bakalárskeho titulu som dostala telefonát, ktorý mi oznamoval, že som bola vybraná a zaradená do študentskej mobility Erasmus, v ktorom mi bolo ponúknuté ísť študovať do Holandska.

V prvom momentne som zostala zaskočená, keďže som bola pripravená ísť do teplejšej krajiny. No rozhodla som sa ísť do Holandska, pretože je to veľmi zaujímavá krajina s vysokou životnou a kultúrnou úrovňou. Noc pred odletom som nemohla zaspať, bola som plná strachu, smútku, no zároveň aj radosti, a očakávaní.

Lietadlo pristálo v meste Eindhoven, ktoré je od mesta Tilburg (tu je univerzita, na ktorej som študovala) vzdialené asi 17,2 km. Po príchode do školy ma čakalo niekoľko povinností, ako ubytovať sa, zriadiť si bankový účet, zaradenie do skupín (mentor groups) atď.

V priebehu prvého týždňa som spoznala niekoľko veľmi milých a priateľských ľudí. Môj strach a stres pomaly opadávali. Bývala som v šesťizbovom dome s troma spolubývajúcimi, takže každá mala dostatok miesta. Na univerzite som sa zapájala do rôznych programov a projektov pre zahraničných študentov a hoci som spočiatku cítila určitú neistotu kvôli právnickej angličtine, postupne som ju prekonala.

Hovorí sa, že Holandsko je krajina tulipánov a bicyklov. Túto skutočnosť môžem potvrdiť, bez bicykla sa v Holandsku len ťažko dá pohybovať, pretože mestská doprava je pre študentov drahá. Sama som spočiatku nebola veľmi naklonená tejto myšlienke, ako ani ostatní z nášho programu. No rozhodla som sa prispôsobiť tunajším podmienkam a jeden si kúpila. Zvláštne, ako taká každodenná preprava na bicykli nakoniec priniesla mnoho radosti a zábavy. Najmä vtedy, keď po diskotéke pri teplote mínus sedem stupňov musíte bicyklovať na druhý koniec mesta. No aj táto skúsenosť mala svoje ojedinelé čaro.

Diskotéky, cestovanie, oslavy, škola, zábava, priateľstvá – to pre mňa predstavoval Erasmus. Spoznala som veľmi veľa príjemných ľudí, získala nové kontakty, skúseností a priateľstvá. Napriek skutočnosti, že sme sa po závere semestra vrátili každý domov, sme neustále v kontakte, dokonca s niektorými priateľmi sa pravidelne stretávam.

Po návrate domov som prežívala tie isté pocity ako pred odchodom do Holandska – strach, no zároveň aj radosť, smútok, no zároveň aj očakávanie. Očakávanie, akou cestou sa bude môj život uberať ďalej, keďže Erasmus mi otvoril oči v tom, aké všetky možnosti máme my, študenti k dispozícii. Dnes viem, že pobyt v Holandsku patrí medzi najkrajšie zážitky môjho života. Doma je doma, no určite odporúčam každému, aby si nedal túto jedinečnú príležitosť uniknúť.

Michaela Rucelová

Študenti Trnavskej univerzity a mesto Trnava v 17. a 18. storočí - II.

Rok 1669 – november *Jeden študent dobodal v krčme dvoch mäsiarov.*

Rok 1675 *– večer okolo 10. hodiny jeden teológ, dvaja fyzici a poslucháč logiky nožmi dobodali viacerých a strhli z nich odev; v auguste Peter Czisszonszky ukradol na trhu istému mešťanovi plášť; mestský kapitán Peter Sós uväznil pre malý priestupok troch študentov; v tom istom roku Magistrát mesta prikázal svojim mešťanom, aby neubytovali žiadneho študenta.*

Rok 1678 *– istý poslucháč logiky bol uväznený pre rušenie nočného pokoja.*

Rok 1679 *– dvoch študentovi uväznili pre krádež; v tomto roku poranili istého krajčíra; zo školy vylúčili pre nespratné správanie niekoľkých študentov filozofie, mešťania sa ich výnimočne zastali.*

Rok 1680 *– poslucháč fyziky zabil človeka, ušiel na univerzitu, ale nikto nepodal na neho žalobu.*

Rok 1681 – na aprílovom *jarmoku niekoho zranili a obvinili poslucháčov univerzity, ale vysvitlo, že tam bol istý študent z Viedne a istý vylúčený študent univerzity.*

Rok 1685 – marec *počas fašiangového sprievodu istý Durits, rétorik (študent 6. ročníka gymnázia) zranil opitého chorvátskeho vojaka; mestskí drábi na smrť zmlátili študenta Sztraku.*

Rok 1686 *– seminarista Madocsányi kradol na Kráľovom vŕšku hrozno, za tri strapce zaplatil 3 zlaté.*

Rok 1687 *– mestskí drábi napadli na tržnici dvoch humanistov (študenti posledných dvoch ročníkov gymnázia) Mareka Baranyaiho a Štefana Bóku a obrali ich o veci; nemeckí vojaci v tom istom roku zabili dvoch študentov Jána Trungela a Františka Graudecza; syntaxistu (študent 4. ročníka gymnázia) dobodali; 17. apríla niekto vyvesil na dvere kostola výzvu, aby sa študenti chopili zbrane a postavili na obranu nevinných; drábi študentov rozohnali a niektorých zatvorili do väzenia univerzity.*

Rok 1691 *- predstavený dal zatvoriť dvoch študentov Petra Bonca a Mateja Győryho; v tomto roku niekoľko študentov osočovalo mestského kapitána a nadávalo na mestský magistrát.*

Rok 1692 *– mesto zatvorilo študenta Konráda, síce šľachtica, ale zároveň študenta; drábi chytili študenta, logistu, ktorý pred troma rokmi kradol. Jeho kolegovia ho vyslobodili, odviedli k františkánom a odtiaľ do arcibiskupského paláca, tam rozobral stenu a ušiel; Akadémia sa sťažovala, že akadémiu prezývajú „kakadémiou“ a jej študentov „kakademikmi“ a snujú proti univerzite sprisahanie. Mesto však nedovolí, aby univerzita súdila ich zriadencov.*

Rok 1726 – júl 26. *okolo 8. hod. večer sa strhla bitka medzi študentmi a drábmi, pri ktorej sa prelievala krv; bitka začala na námestí, keď viedli do väzenia poddaných sedliakov, pokračovala na Pekárskej ulici a skončila na Univerzitnom námestí, chirurgovia liečili ranených 6-7 týždňov.*

Rok 1771 *– Radca Márie Terézie, Jozef Szalay sa sťažuje, že stavebný materiál pre novostavbu budovy lekárskej fakulty cez noc vždy niekto ukradne. Mesto upodozrieva z krádeže študentov. Radca preto žiada mestského kapitána o pridelenie strážnikov.*

Od obdobia, z ktorého pochádzajú uvedené svedectvá o živote študentov a trnavských mešťanov uplynuli takmer štyri storočia, zvyky, životný štýl sa zmenili, ale zmenil sa aj človek?

Aké svedectvo vydajú dejinám súčasní študenti, či Trnavčania?

Alžbeta Hološová,
Ústav dejín TU v Trnave

Obrázky – Odev predpísaný seminaristom v rímskom kolégiu Germanicum Hungaricum v roku 1770.
Obr. 1 (hore) - Domáci oblek seminaristu pre zimné obdobie. *(Alumnus domi hiberno tempore.)*
Obr. 2 (dole) - Vychádzkový oblek seminaristu. *(Alumnus per urbem incedens.)*

Týždeň slovenských knižníc v univerzitnej knižnici

V týždni od 31. marca do 6. apríla sa v slovenských knižniciach diali veci. Slovenská knihovnícka i čitateľská verejnosť už 15. krát žila intenzívny život v rámci slovenského podujatia Týždeň slovenských knižníc. Ambasádorom tejto udalosti bol člen činohry Slovenského národného divadla Ján Gallovič.

Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity pri tejto príležitosti pripravila pre svojich používateľov niekoľko aktivít.
V rámci celodenného podujatia Deň s Portálom sa mohli milovníci dobrej literatúry oboznámiť s ponukou vydavateľstva Portál na výstave knižných publikácii, vypočuť si prednášku Blanky Říchovej Symboly národní identity v politice aneb k čemu je politologovi historie, či diskutovať s politológom Marcelom Martinkovičom. Podujatie sa konalo za účasti riaditeľa vydavateľstva Jaroslava Kuchařa a šéfredaktora vydavateľstva Martina Bedřicha.
Ďalšou aktivitou bol Večer v knižnici s vôňou kávy, kedy mohli čitatelia čítať, študovať či len tak jednoducho tráviť čas v knižnici až do polnoci. Únavu im pomohla zahnať šálka dobrej kávy, ktorú pripravovali a ponúkali zamestnankyne knižnice.
Už tradične sa mohli v tomto týždni noví čitatelia bezplatne zaregistrovať do knižnice a boli odpustené aj sankčné poplatky.
Pre všetkých používateľov bol pripravený skúšobný prístup do databázy videí VAST.

Čo sa v Týždni nestihlo...

Univerzitná knižnica Trnavskej univerzity sa snaží pripravovať pre svojich používateľov vzdelávacie i kultúrne aktivity. Nie všetky sa stihli uskutočniť práve v spomínanom týždni slovenských knižníc, no rovnako si zaslúžia pozornosť.
Za zmienku stojí napr. informačné vzdelávanie v spolupráci so spoločnosťou Aleberina icome Bratislava, slávnostná prezentácia publikácie Reflection of inclusive education editorov Viktora Lechtu a Blanky Kudláčovej (obr.), nanajvýš aktuálna prednáška Custom publishing – možnosti publikovania v zahraničných vydavateľstvách, či výstava odbornej zahraničnej literatúry v spolupráci so spoločnosťou Slovart g . t. g.
Už teraz sa tešíme na 16. ročník TSK !

Zuzana Martinkovičová

Latinčina

– vítané dedičstvo či priťažké bremeno?

Na úvodných hodinách latinského jazyka študenti často položia učiteľovi otázky, ktoré smerujú k tomu, či má vôbec zmysel investovať čas a energiu do učenia sa jazyka, ktorým sa už nehovorí, teda sa označuje ako mŕtvy. V čase mobilov a rýchlej internetovej komunikácie sa im zdá nevýhodné venovať sa niečomu takému „nepoužiteľnému" ako je latinčina. Aj po prvých lekciách, keď ešte nie sú celkom schopní pochopiť štruktúru jazyka a vidieť vzájomné súvislosti, väčšinou veľmi skepticky hľadia na horizont, v akom majú nádej latinčinu ako-tak zvládnuť. Vtedy pedagóg s obľubou siahne po histórii používania latinčiny a pre povzbudenie na príkladoch demonštruje, že tento jazyk nie je úplne mŕtvy, ale dodnes žije v nomenklatúre a v základných prameňoch mnohých odborov. Zároveň tvorí akési intelektuálne a nadnárodné spojivo medzi nami a minulosťou, niť, ktorá sa vinie od antiky, cez stredovekú scholastiku, humanistický optimizmus až po rozpoltenosť barokového človeka.

Latinčina ako dorozumievací jazyk

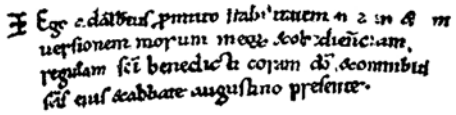

Pre jednotlivcov aj celé národy sa stalo vecou prežitia nielen vedieť komunikovať s okolitými národmi, ktoré používali odlišný jazyk (*lingua*), ale aj rozumieť im a vedieť „dešifrovať" spôsob ich komunikácie. Funkciu dorozumievacieho jazyka plnili v období pred narodením Krista aramejčina a asýrčina, neskôr to bol latinský jazyk, ktorý mal nadnárodný a nadetnický charakter, a preto mohol pôsobiť aj ako akýsi medzijazyk (lat. *interlingua*, nem. *Zwischensprache*), sprostredkovateľ medzi názorovo a nábožensky znepriatelenými komunikačnými partnermi, z ktorých ani jeden nepoužíval tento jazyk ako etnický. Latinčina splnila svoju funkciu aj pri zjednotení Rímskeho impéria, keď jej používaním strácali jednotlivé kmene svoju etnickú identitu, ale na druhej strane ju ako jazyk ovplyvňovali. „Medzinárodnosť" latinčina spočívala jednak v jej rozšírení z Ríma do celej Itálie, ale aj absorbovaní niektorých lingvistických prvkov ostatných používaných jazykov. A tak sa latinčina stala akýmsi oficiálnym jazykom Rímskej ríše. Normatívna čiže gramaticky správna latinčina bola založená na presne stanovenej slovnej zásobe, ktorá bola očistená od barbarizmov, t.j. slov prevzatých z iných jazykov, najmä z gréčtiny. Latinčina sa vyjadrovala presne, jasne, podľa gramatických pravidiel a mala bohatú slovnú zásobu. Popri nej však existovala aj vulgárna latinčina, ktorej sa snažili priblížiť kresťanskí spisovatelia, aby im ľud porozumel. Ako je známe, neskôr sa z nej vyvinuli románske jazyky, ktorých rekonštrukciou na základe poznania fonetických zmien, sa dá zrekonštruovať podoba vulgárnej latinčiny.

Latinčina sa vďaka rozšíreniu kresťanstva stala oficiálnym jazykom Katolíckej cirkvi, ktorým je dodnes, a podarilo sa jej dokonca preniknúť aj tam, kam sa nedostala ako jazyk štátny. Môžeme hovoriť o akomsi medzinárodnom odbornom jazyku, ktorého znalosť umožnila šíriť myšlienky Evanjelia do všetkých krajín, kam smerovali misie. Neskôr jej úlohu prebrala francúzština prijateľnejšia pre diplomatické kruhy, pre koloniálny svet bola zase charakteristická angličtina, neskôr to bolo umelo vytvorené esperanto. Latinčina však naďalej pretrvávala v liturgických textoch a oficiálnych prehláseniach Vatikánu. Fungovala ako referenčný jazyk pre rímske právo, veď kanonické texty boli a sú dodnes vydávané viacjazyčne, no vždy aj po latinsky.

Rozkvet latinčiny v baroku

V 18. storočí sa latinčina označovala ako *lingua franca*, t.j. jazyk, ktorý spájal vtedajšiu európsku inteligenciu, a každý vzdelanec sa ňou bol schopný dorozumieť. Odborná terminológia sa tvorila po latinsky, čo umožňovalo jasné a presné dorozumenie sa medzi vedcami. Veď svoje terminologické schémy v latinčine vytvorili aj Newton, Linné, Galvani, Humboldt, Kant. Ako oficiálny jazyk listín a spisov sa najdlhšie udržala v Uhorskom kráľovstve a v Poľsku, a to až do roku 1848. Latinčina ako jazyk intelektuálov začala pozvoľna upadať od čias humanizmu, keď sa objavili snahy vytvoriť medzinárodný jazyk, ktorý by spĺňal niekoľko kritérií. Hlavne by tomuto jazyku rozumeli všetci, nielen tí, ktorí sa ho učili, pretože práve ľudia nevzdelaní sa podľa mienky učencov potrebovali najviac učiť. Tento názor presadzoval aj učiteľ národov Ján Amos Komenský. Ďalším kritériom pre jazyk mala byť flexibilita lexiky, ktorá bola schopná reagovať na všetky predstavy, ale zároveň bola jazykom, ktorý sa trpezlivým a cieľavedomým učením dal pomerne ľahko zvládnuť. Napriek všetkým výhradám sa však latinčina udržala až do polovice 19. storočia ako hlavný jazyk vzdelancov, vedcov a intelektuálnej elity. Jej ústup na našom území zaznamenávame až s presadzovaním národno-buditeľských snáh, ktoré zdôrazňovali význam národného jazyka.

Latinčina na historickej Trnavskej univerzite

Latinčina zastávala v jezuitskom systéme vzdelávania pevné miesto. Jej zvládnutie – a to nielen na gramaticky správnej, ale aj štylisticky vybrúsenej úrovni – bolo základným predpokladom pre úspešné štúdium. Už od najnižších škôl, tzv. *humaniora*, sa študent stretával s jednoduchými latinskými vetami, na vyšších stupňoch bol schopný čítať a vykladať antických a patristických autorov. Poslucháč Trnavskej univerzity už musel správne jasne, zreteľne a hlavne rôznymi spôsobmi, s pomocou bohatej slovnej zásoby vedieť diskutovať na rôzne témy z dejín, teológie i jednotlivých, v tom čase sa kreujúcich, vedných odborov. Svoje rétorické schopnosti študenti pravidelne dokazovali pri verejných deklamáciách a dišputách. Všetky podstatné odborné diela boli písané v latinčine, veď knižná produkcia trnavskej univerzitnej tlačiarne bola z 90 % latinská!

Popri všetkých argumentoch z dejín je podstatné poukázať aj na fakt, že univerzitu a univerzitné vzdelávanie ako celok nemôžeme chápať len ako prípravu na budúce povolanie. Jej podstata spočíva v tom, aby sa študenti naučili samostatne myslieť, vyhodnocovať fakty a ďalej ich rozvíjať. Roger Scruton to definuje ako rozumové schopnosti, t. j. bystrosť, schopnosť komunikovať a chápať, schopnosť porovnávať a pochopiť kultúrne zázemie osoby, ironiu a nezraniteľnosť. Žiadna z týchto schopností sa nedá získať štúdiom diagramov a vzorcov či počúvaním morálnych kázní. Všetky sú pestované štúdiom gréčtiny, latinčiny a filozofie.

Erika Juríková

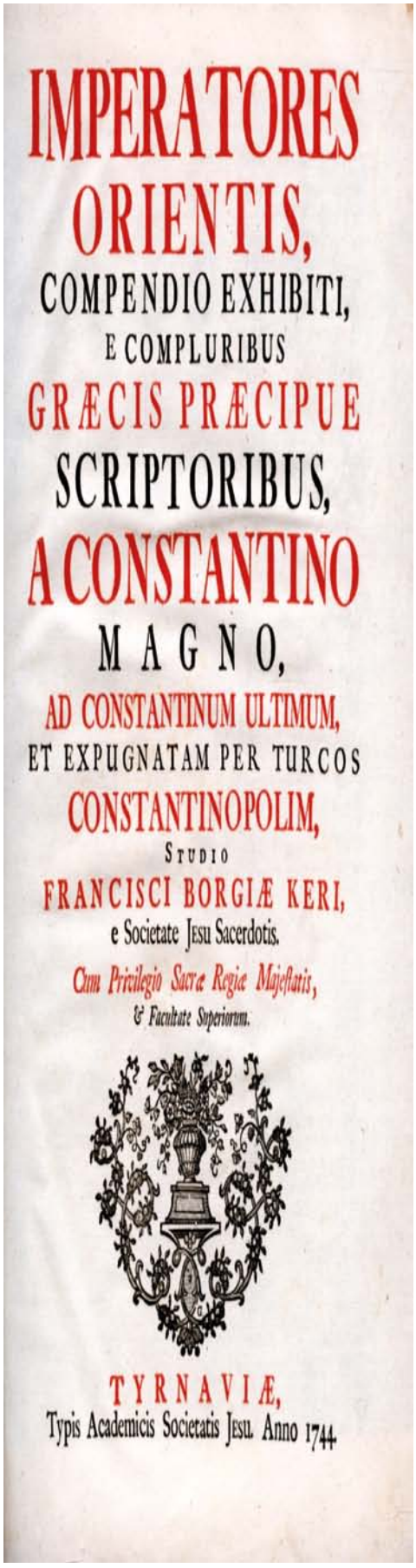
IMPERATORES
ORIENTIS,
COMPENDIO EXHIBITI,
E COMPLURIBUS
GRÆCIS PRÆCIPUE
SCRIPTORIBUS,
A CONSTANTINO
MAGNO,
AD CONSTANTINUM ULTIMUM,
ET EXPUGNATAM PER TURCOS
CONSTANTINOPOLIM,
STUDIO
FRANCISCI BORGIÆ KERI,
e Societate Jesu Sacerdotis.
Cum Privilegio Sacræ Regiæ Majestatis,
& Facultate Superiorum.
TYRNAVIÆ,
Typis Academicis Societatis Jesu. Anno 1744.

Redakcia časopisu

UNIVERSITAS TYRNAVIENSIS

vyhlasuje

LET(O)_2014

fotografickú súťaž

pre študentov
Trnavskej univerzity

Svoje letné pohľady (max. 3 fotografie) posielajte prostredníctvom svojich univerzitných e-mailových schránok Zimbra na adresu lubomir.rendar@truni.sk

do konca augusta

Najlepšie fotografie budú finančne odmenené!